

ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΑΡΑΤΣΑΝ

HENRY CARO-DELVAILLE

114
A. 3003

ΑΜΑΡΤΙΑΙ ΓΟΝΕΩΝ

«Καὶ πρᾶγμα βραχὺ πολλάκις καὶ σῆμα μᾶλλον ἐποίησεν ἡ μάχαι μυριόνεροι καὶ παρατάξεις τοῖς μέγισται καὶ πολιορκίαι πόλεων».
(ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ)

— Νιόλον Γηρίστε... Νιόλον Γηρέτοια...
κάτω οι Ἑλληνες... κάτω η Ἑλλάς...

Μέσα ἀπὸ τὰ κλεισμένα παράθυρα φθάνει πάντοτε, σὰν ἀπὸ τρικυμισμένον πέλαγος, ἡ βοὴ τοῦ μαινομένου πλήθους.

— Νιόλον Γκρέτσια. . . Νιόλον Γκρέτουε. . .

Θέλουν δοι τὴν Ἑλλάδα νὰ τὴν ποδοπατήσουν, νὰ τὴν σχίσουν, νὰ τὴν ἔξαφανίσουν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς... νὰ μὴ ὑπάρχῃ πιὰ εἰς τὸν κόσμον.

Καὶ μέσα σεῖς τὸ κλειστὸν δωμάτιον, σκυμ-
μένη εἰς τὴν πολυθρόνα μὲ κοκκινισμένα μά-
τια ἡ δυστυχισμένη, ἀκούει τὴν κραυγὴν αὐτῆν
ποὺ φθάνει ἐναντίον της, καὶ κάθε νέα δύλιοθη
σφίγγει μὲ πόνον τὰ στήθη της...

Κατηραμένη νὰ ἴτο ἡ ὥρα, ποῦ ἔκλινε τὴν
κεφαλὴν εἰς τὴν θυσίαν! Κατηραμένη ἡ ὥρα,
ποῦ φράσσουσα τὴν ἀκοὴν εἰς τὴν συνείδησίν
της ἔκαμψε τὸ θέλημα τῶν γονέων της...

Σήμερον, τὸ σπίτι αὐτὸ ποῦ ἦτο ἴδικόν της,
ἥτι σπίτι βουλγάρικο, τὸ ὄνομά της ὄνομα
Βουλγάρου, τὰ παιδιά ποῦ ἔβλεπε γύρω της
είχαν αιματα βουλγαρικά.

"Αναγιασμένη σχεδόν καθ' ήμέραν ν' ἀκούῃ τὰς χειροτέρας ὑβρεις, τὰς βδελυρωτέρας· συκοφαντίας, τοὺς ποταπωτέρους ὑπαινιγμοὺς ἐναντίον τοῦ γένους της, ἐναντίον παντὸς διτὶ Ἑλληνικὸν, ἔπειτε νὰ σκύπτῃ χωρὶς ἀντίρρησιν, νὰ πνίγῃ δι, τι ἡσθάνετο μέσα εἰς τὴν ψυχήν της, νὰ κάμηι τὸν κουτόν, τὸν κωφόν, τὸν ἀνάσθητον, διὰ νὰ κρατήσῃ τούλαχιστον κάριν τῶν παιδιῶν της τὴν οἰνακήν ήσυχίαν της.

Αὐτὴ δὲν είχε δικαιώμα σύντε νὰ ἔχῃ γνώμην,
ούτε νὰ συζητήσῃ, ούτε νὰ υπερασπισθῇ . . .
·Αφοῦ ἐπῆρε Βουλγαρὸν ἡτο Βουλγάρα πλέον,

Μία ἀπὸ τῆς μαρτυρικαῖς Ἑλληγοπούλαις τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας μας, διοῦ ἐπάτησε ἀσήκωτα τὸ πόδι τοῦ Βουλγάρου, ὑπέστη καὶ αὐτὴ τὴν θλιβερὸν τύχην τῶν περισσοτέρων συντρόφων της. .

Οἱ κατακτηταὶ, βαίνοντες μὲν ὁρισμένον σχέδιον, ἔχοντες πρὸ διφθαλμῶν καὶ τὴν καταφανῆ διαφορὰν τῶν νέων Ἑλληνίδων, κομιφῶν, λεπτῶν, δωράιων, ἀνεπτυγμένων, ἐμπόδιος εἰς τὰς Βουλγαρίδας διοισθλούς των, δὲν παρέλειπον μέσον διὰ νὰ τὰς ἐλκύνουν εἰς τὴν παγίδα.

Ο γάρμος μὲν Ἐλληνίδα ἦτο τὸ μόνον τῶν
δινειρούν. . . Καὶ κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα δὲν ἦτο
δύσπολεν γὰ τὸ κατοιδώσαν.

Οἱ δυστυχισμένοι γονεῖς, βλέποντες ὅτι ἡσαν ἀναγκασμένοι πλέον νὰ ξῆσουν μὲ τὸν κατα-
πτηγήν, πιεζόμενοι ἀπὸ δύο τὰ μέρη, ἐλκυόμενοι
ἀφ' ἑτερού ἀπὸ τὰ ἀξιώματα τῶν ὑποψήφιών
γαιωθῶν, ἐνέδιδον καὶ παρέδιδον τὰ παιδιά των...

**Καὶ δῶς αἱ περισσότεραι, καὶ αὐτῆς, νέα,
κομψή, χαριτωμένη, ὑπέστη τὴν τύχην τῶν.
Ἐγίνεται δὲ Βαυλαγάδοις**

Γενήγορα, πολὺ γοῦγορα ὅμως, εἶδεν ὅτι ἡ τιμωρία δὲν ἔτοι μακρόν!

Ἔτο μέσα εἰς τὴν ιδίαν πρᾶξιν της, καὶ ὅλης ἡμέρας μόλις κατόπιν, ηχοῖσε νῦν αἰσθάνεται τὰς συνεπείας . . .

Τώρα ἀκόμη μίαν φορά, σὰν βαθειὰ πτυχή-

ματα μέσα εἰς τὸ στῆθός της, ἔφθαναν αἱ φωναὶ τοῦ ἀφηνιασμένου πλήθους:

— Ντόλον Γκρέτσια... Ντόλον Γκρίστε...

*

Μέσα εἰς τὸ ἴδιον δωμάτιον, δύο νέοι, δ ἔνας μὲ κρεμασμένον ἀκόμη τὸ χέρι ἀπὸ ἐπίδεσμον, δ ὅλος περιπατῶν ἐπάνω - πάτω, ἀκούνον τὰς φωνὰς μὲ σκυμμένον κεφάλη, χωρὶς νὰ βγάζουν μιλιά.

— "Οχι, θεία!.. τίποτε πιὰ δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνη... Τὸ πατρογονικὸν μῆσος, ποὺ δίλιγον καιρὸν ἔμεινε κοιμισμένον διὰ τὸν κοινὸν ἀγῶνα κατὰ τὸν Τούρκον, ἔξυπνησε ἀκόμη βαθύτερον... Ἀκούτε; .. ἀκούτε τὴς φωναῖς; .. δὲν εἶναι λοιπὸν φωναῖς ἀτόμου μόνον αὐταῖς... Εἶνε ἡ ψυχὴ δῆλης τῆς Βουλγαρίας, τοῦ στρατοῦ, τοῦ λαοῦ, τῶν ἀνεπτυγμένων της... Ισως ἡμέραι μόνον μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὰς ἐπισήμους ἔχθροπραξίας... ωραι ισως... Τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὰς ἀποσθήῃ πιά...

Η δυστυχισμένη ἔκρυψε ἀκόμη βεβιντερά τὸ πρόσωπον εἰς τὰ χέρια τῆς μὲ πνιγμένον γόνον.

— "Ἄχ! καὶ μήπως δὲν εἶναι μῆνας τώρα κηρυγμένος πόλεμος ἐπειτα ἀπὸ δ, τι ἔγινε εἰς τὴν Νιγρίταν καὶ τὴν Ἀγγίσταν!.. ἐστέναξεν ὁ ἔξαδελφὸς τοῦ, σηκωνόμενος καὶ αὐτὸς καὶ βραματίζων ἀπὸ τὴν ἀλλήν πλευράν.

— "Ἄ! γὰ φύγω... νὰ φύγω!.. Νὰ μὴν ήταν νὰ φύγῃ ἀπόψε, τώρα ἀμέσως τὸ ἀτιμόπλοιον!.. ἔξηκολούνθησεν δ νέος. Νὰ συλλογίζωμαι διτὶ ἡμπορεῖ αὐτὴν τὴν ὥραν τὸ τουφέκι νὰ ἔχῃ ἀνάψη καὶ ἔγω νὰ είμαι ἔδω, μὲ τὸν κίνδυνον γὰ μ ἔμποδίσουν...

Λάσμψις παροδικὴ σάν διστρατὴ ἔφωτισε τὸ πρόσωπον τοῦ ἔξαδελφού τοῦ, λάσμψις δύμως σρύσασα ἀμέσως, μόλις τὸ βλέμμα του ἐπέρασεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν θλιμμένην μοσφήν ποὺ ἔσκυπτεν ἀλίντος ἐπάνω εἰς τὴν πολυθρόνα.

Ο νέος ποὺ ἔφευγε, δ ἔξαδελφός του, ήτο ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ ἀλληνικοῦ στρατοῦ, πληγωθεὶς εἰς τὴν μάχην τῶν Γιανιτσῶν καὶ ἐλίθων μὲ ὅδειαν ν ἀναρρώσῃ κοντά εἰς τοὺς ἰδικούς του.

Αὐτὸς δὲ ήτο δ νεώτερος νιὸς τῆς Βουλγαροσκλαβωμένης, τῆς δόποιας ήτο καὶ ἡ μόνη παρηγορία καὶ ἀνακούφισις.

Διότι διὰ δ πρωτότοκος δ μεγαλύτερος ἀδελφὸς του, ἄγριος, θραυστοίσ, θρασύς, ἀληρανθόμησεν δλα, μέχοι καὶ τῆς ἔξωτερηκῆς μορφῆς, ἀπὸ τὸν πατέρα του, αὐτὸς πρόδος, λεπτός, καλλιτέχνης την ψυχήν, ἀποστρεφόμενος βαθειά κάθε χυδαίον, δμοίαζεν δπως δύο σταγόνες μὲ τὴν μητέρα του. Ήτο πιστὴ εἰκὼν εἰς φυλῆς της,

τῆς φυλῆς εἰς τὴν δπολαν ἀπῆκε καὶ δ ἴδιος τὸ ἥσθαντο τὸ ἔβλεπε τοῦ τὸ ἔλεγε ἡ ψυχὴ του! Δὲν εἶχε τίποτε κοινὸν αὐτός, οὔτε ἔξωτερικῶς οὔτε ἔσωτερικῶς, μὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, δπου τὸν ἔροιψε τὸ είμαρμένον του... Χάσματα... κόσμοι ὀλόκληροι ἔχωριζαν τὴν ἀντίληψίν του ἀπὸ τὴν ἴδικήν των.

— Καὶ τὸ μόνον ποὺ λυποῦμαι, ἔξηκολούθησεν δ ἀνθυπολοχαγὸς, τὸ μόνον ποὺ μὲ θλίβει εἰς αὐτὴν τὴν ἴστοριαν, εἰσθε σεῖς, καῦμένη θεία, ... τὸ φοβερὸν αὐτὸν μαρτύριον, ποὺ βλέπω νὰ ὑποφέρετε καὶ σεῖς καὶ δ Φύλιππος καθημερινῶς. Ως ποὺ δὰ πάγη ἀρά γε αὐτὴ ἡ ἴστορια; .. Δὲν θέκω οὔτε καν νὰ τὸ συλλογίζωμαι...

Η δυστυχισμένη δὲν ἐσήκωσε τὸ κεφάλη της, ἔφερε μόνον χωρὶς λέξιν τὸ μανδήλι εἰς τὰ μάτια, ἐνῷ δ νιός της ἐπλησίαζε καὶ ἔφιλε τὰ ἀσημάτων μαλλιά της μὲ θλιμμένην στοργήν.

— Μὴ λυπάσαι, μητεροῦλα! .. εἴπε, σώπασε! .. δὲν ἔχαδηκες ἀκόμη κάθε ἐλπίς... θὰ διορθωθῶν δλα... Νὲ ίδης ποὺ σ' τὸ λέγω ἔγω... δὲν διορθωθῶν δλα...

Τὴν στιγμὴν δμως αὐτὴν διοήγη ἔφθασε πάλιν ἀκόμη ἐντονωτέρα, ἐνῷ συγχρόνως ἀπὸ τὴν ἀνοιχθεῖσαν θύραν εἰσώρμησε ζωηρὸς Πορούτσικ, ἀνθυπολοχαγὸς, μὲ τὸν στακτερὸν βουλγαρικὸν μανδύαν, γυμάτος εὐρωτίσιαν καὶ ζωῆν.

— Α! εἴπε... δλος λάμψις καὶ χαρά εἰς τὰ μάτια, ἐτελείωσε... φεύγομε ἀπόψε! .. ξλαβά διαταγήν νὰ πάγω ἀμέσως εἰς τὸ σῶμά μου... Φαίνεται διτὶ ἀπερασίσθη γὰ τελειώωμε μιὰ καὶ παλή!

Η μητέρα του διὰ μιᾶς, κατάχλωμη, ἐτινάχθη διατάξας ἀπὸ ἐλατήριον ἐπάνω.

— Ελα... έλα! .. ἔγέλασεν ἐκεῖνος, μὴν κάνης έτοι καὶ δὲν εἶναι τίποτε, .. τὰ εἴπαμε τόσον καϊδό... πρέπει νὰ τὴν πάρῃς πιὰ τὴν ἀπόφασί σου...

— Τάνιε! .. ἀνέκραξεν ἐκεῖνη ἀποφασισμένη.

Τάνιε, δὲν θὰ φύγης! δὲν θὰ πᾶς...

— "Ελα, ησύχασε, καὶ θὰ ίδης... τώρα εἰς τὴν ἀρχή σου φαίνεται μεγάλο τὸ πρόγμα... ἐπειτα ἀπὸ λίγας μέρας οὔτε θὰ τὸ συλλογίζεσαι...

— Τάνιε! .. δὲν θὰ πᾶς νὰ στρώσης δπλα ἐπάνω στὸ αἷμα τῆς μητέρας σου... ἐπάνω στὸ αἷμα τὸ δικό σου... Εἶνε πακούργημα... εἰνε ἔγκλημα...

— Οὐ... οὐ! , μεγάλα λόγια... ἔγέλασεν εἰδωνικῶς δ Πορούτσικ καὶ δσο γιὰ αἷμα, ἔννοια, σου, δὲν θὰ χυθῇ οὔτε στολαγματιά... Ετσι ποὺ εἶνε τὰ πρόγματα, δὲν θὰ προφέθασῃ οὔτε μάτη νὰ ματώσῃ καὶ οἱ Ελλήνες θὰ βρεθῶν πίσω ἀπὸ τὸν Βαρδάρον. Τὴν ίδια ήμέρα δ βουλ-

γαριπός στρατὸς θὰ μπῇ μεσ' τὴν Θεσσαλονίκη...

— Είνε ντροπή σου νὰ μιλῆς μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, Τάνιε... διέκοψεν ὀγανακτημένη ἡ μητέρα του, τούλαχιστον ἀπὸ σεβασμὸν γιὰ τὴν μητέρα σου...

— "Αφιξέσε τον, θεία! Μου ἐπιτρέπεις νὰ τοῦ ἀπαντήσω ἔγω; .. εἴπεν δ Δημοσθένης καὶ ἀπενθυμόμενος πρός τὸν ἔξαδελφόν του: Γιὰ πές μου θέμενα, Τάνιε... είστενης ησύχως, είσαι λοιπόν τόσον βέβαιος διτὶ θὰ γίνουν δλα αὐτὰ δπως τὰ λές; .. διτὶ δὲν ἔχει παρὰ νὰ φανῇ δ βουλγαρικὸς στρατός γιὰ νὰ χαθοῦν οἱ Ελλήνες πίσω ἀπὸ τὸν Βαρδάρο;

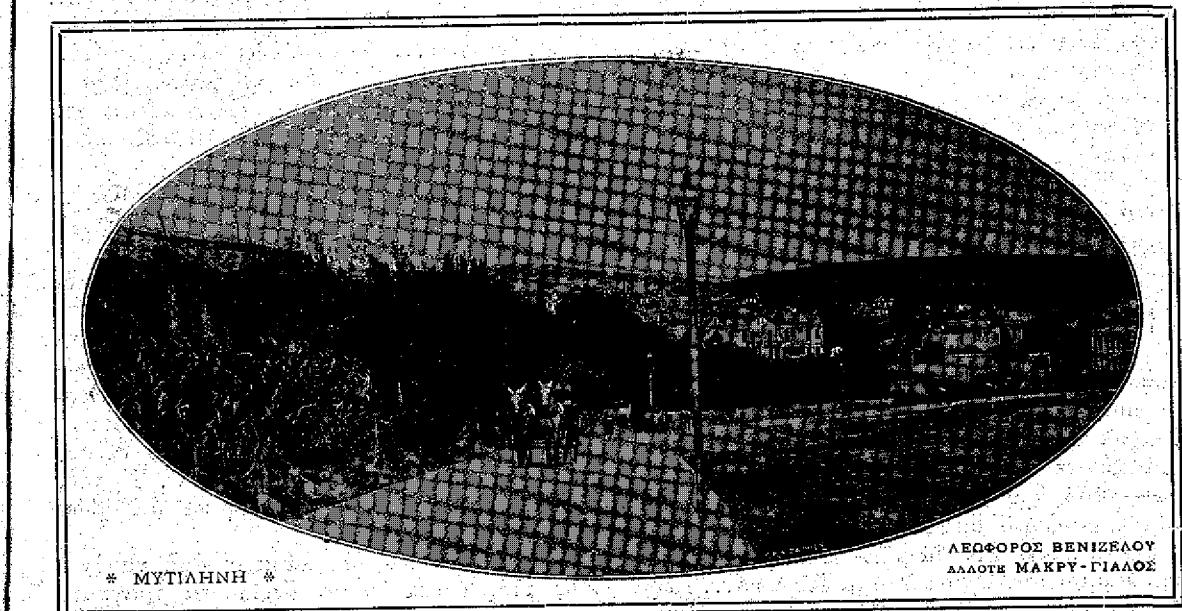
— Μου φαίνεται περίεργο πῶς έσυ δὲν είσαι

τὰ κάνει καὶ δικά του... "Ωστε καὶ οἱ Ελλήνες ποὺ είχαν ἀλλοτε στὴν Σικελία καὶ στὴν Ιταλία τὴν μεγάλην Ελλάδα πρέπει τώρα νὰ τῆς ζητοῦν..."

Τὸ ἐπιχείρημα ήτο δυνατὸν καὶ ἐστενοχωρησε τὸν Πορούτσικ.

— Μά... τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ μέρη απά, διεμαρτυρήθη, μᾶς τὰ ἔδοσε μία ἐπίσημης σκάθη...

— "Α! βέβαια... σὰν νὰ ήμπορεῖ μία συνθήκη μὲ μία τζίφρα νὰ κάμη ἔνα τόπο ἀλληνικὸ δ βουλγαρικό... Άλλα δὲν μου ἀπήντησε, Τάνιε, εἰς διτὶ σ' ἔρωτούσα... Εγὼ σ' ἔρωτούσα δὲν είνε δίκαιοι καὶ σὺ μου ἀπήντησες μὲ μίαν συνθήκην..."

ΛΕΦΘΟΡΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ
ΔΛΛΟΤΕ ΜΑΚΡΥ-ΓΙΑΛΟΣ

* ΜΥΤΙΛΗΝΗ *

βέβαιος... ἀπήντησεν ἐκεῖνη ἀποφασισμένη. Τάνιε, δὲν θὰ φύγης! δὲν θὰ πᾶς...

— "Ελα, ησύχασε, καὶ θὰ ίδης... τώρα εἰς τὴν ἀρχή σου φαίνεται μεγάλο τὸ πρόγμα... ἐπειτα ἀπὸ λίγας μέρας οὔτε θὰ τὸ συλλογίζεσαι..."

— Τάνιε! .. δὲν θὰ πᾶς νὰ στρώσης δπλα ἐπάνω στὸ αἷμα τῆς μητέρας σου... ἐπάνω στὸ αἷμα τὸ δικό σου... Εἶνε πακούργημα... εἰνε ἔγκλημα...

— Οὐ... οὐ! , μεγάλα λόγια... ἔγέλασεν εἰδωνικῶς δ Πορούτσικ καὶ δσο γιὰ αἷμα, ἔννοια, σου, δὲν θὰ χυθῇ οὔτε στολαγματιά... Ετσι ποὺ εἶνε τὰ πρόγματα, δὲν θὰ προφέθασῃ οὔτε μάτη νὰ ματώσῃ καὶ οἱ Ελλήνες θὰ βρεθῶν πίσω ἀπὸ τὸν Βαρδάρο;

— Τάνιε! .. δὲν θὰ πᾶς νὰ στρώσης δπλα

.. ἔξεπασεν δ Τάνιε δ τὰ ποῦμε καθαρὰ καὶ δλα μη κρύβωμαστε πίσω ἀπ' τὸ δάκτυλό μας... Η Βουλγαρία ἔχει τὸν περισσότερο στρατό, εἶνε δηνατωτέρα καὶ δλα πάρῃ τὰ περισσότερα. Η Βουλγαρία δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ χωρὶς θεσσαλονίκη, αὐτὴ δλα πούρειται...

— "Α! τέλος πάντων ἔφθασαμε!.. διέκοψεν δ ἀνθυπολοχαγὸς. Νά μας!.. Ως τώρα μου μιλούσες δια δικαιώματα καὶ συνθήκην... τώρα μου φέρνεις τὸ ἔτσι θέλω... τὸ παίρνω γιατὶ μου χρειάζεται..."

— Τέλος πάντων τί θέλεις καὶ συζητεῖς... δηνηκολούμθησε μὲ τὸν ίδιον τόνον δ Πορούτσικ, αὐτὴ τὰ πράγματα ξέρεις καὶ κύριος... δπου πατήσῃ καὶ κάνεις

καὶ ὅτε τὰ ἐπιχειρήματα . . . "Εχεις σπαδί; . . . τότε μέλεις . . .

— Βλέπεις λοιπόν, Τάνιε, . . . δυσμπλέρανεν δάνθυπολοχαγός, ποία είνε ή διαφορά μας καὶ ποία ή διαφορά; τών δυό μας λαῶν; . . . Εμεῖς έχουμεν τὴν λογικὴν τῆς σκέψεως καὶ σεῖς τὴν λογικὴν τῆς βίας.

— Ποιά είνε ή μεγαλυτέρα; . . . αὐτὸν νὰ ίδης.

— Μά αὐτά τα πράγματα, καὶ μάλιστα ἀπό μέρους ἔνδε έθνους, πρέπει νὰ γνωρίζεσαι, Τάνιε, νὰ τὰ λέσ; . . . διέκοψεν ἀγανακτημένος δέ φερδος· τότε δὲν βλέπω τί διαφέρει ἔνα ἔθνος ἀπό ἔνα ληστήν.

— Λησταί εἰσθε σεῖς, ποῦ θέλετε νὰ γίνετε μεγάλοι εἰς βάρος μας . . . ἀπήντησεν ἔξαπτόμενος δέ δύλος.

— Τάνιε . . . διέκοψε σηκωνομένη νὰ ἐπέμβῃ μητέρα του.

— Αφρησ, μητέρα . . . ἀντέτεινε βιάως ἐκεῖνος, δάνθωποι βλέπεις ποῦ ἔχουν ἀκόμη μούτρα καὶ νὰ μιλοῦν. . . Οἱ ήρωες τῆς Ἀγγίστας . . .

— Όσο γι' αὐτὸν ναί . . . διέκοψεν ήρεμος πάλιν δάνθυπολοχαγός, ἔνας μὲ εἶκοσι. Ἀλήθινοι ήρωες ποῦ δὲν πολεμοῦν μὲ δόλους . . . οὔτε σφάζουν γυναῖκες καὶ παιδιά!

— Ο νέος Βουλγαρός ἐκοινίνισε σὰν νὰ ἐδέχηθη ράπισμα.

— Ναΐ! λοιπόν, σφάζουν καὶ θὰ σφάζουν τοὺς ἔθνοις των γιὰ νὰ μὴ μεγαλώνουν καὶ κάνουν ἄλλους ἔθνους. . . Θὰ λείψετε δλοι καὶ Σέρβοι καὶ Ἑλληνες, δπως ἀλειφαν οἱ Τούρκοι. . . Θὰ λείνετε δλοι η δὰ γίνετε Βουλγαροί!..

— Μοῦ είχαν εἰπῆ, Τάνιε, διὰ τὰς ἀρχὰς σου αὐτάς, διολογῶ δμως δτι δὲν τῆς ἐπίστευσα. . . ἐλεγα πάντοτε δτι δὰ μιλοῦσε στὴν ψυχὴ σου καὶ καμία σταλαγματιὰ αἵμα ἔλληνικό. . . Τώρα δμως, ποῦ μόνος τὸ ὀμολόγησες, δὲν ἔχω καμίαν δυσκολίαν πιὰ νὰ τὸ πιστέψω. . . Τὰ συγχαρητήριά μου.

— Ψεύματα, ψέμματα . . . ἀνέκραξεν ή δυστυχισμένη μητέρα, δρμῶσα καὶ ἀρπάζουσα ἀπό τὸν ὕμνον τὸν ἀνθυπολοχαγόν. Οἱ ἔχθροι του διαδίδουν αὐτάς τὰς συκοφαντίας . . . μὴ τὸν ἀκοῦς τί λέγει στὴν παραφορά του. . . δὲν τὸ πιστεύει καὶ αὐτὸς δὲν ιδος.

— Ο νεώτερος υἱός της ἐπροκώρησε, τότε νὰ τὴν καθησυχάσῃ, ἐνῷ δὲ νέος Πορούτσικ, λυσῶν ἐνδομένως, είχε γίνει χλαμὸς σὰν νεκρός. . .

— Αφρησ τα αὐτά, μητέρα . . . νὰ καρδης! ἐλεγεν δὲ Φιλιππος με στενοχωρίαν. . . αφῆστε αὐτάς της διμιλίας. . . τί τῆς θέλετε!

— Νὰ μὲ συγχωρήσεις, θεία μου, διέκοψε καὶ δάνθυπολοχαγός, ἀλλὰ βλέπετε μὲ ἐπνικές. . . συγχώρησε μὲ ἀκόμη μιὰ φορά. Ἀκούσατε δμως καλῶς ηγετε σου . . .

τί είπε προτήτερα; Τὸ σπαδί, είπε, θὰ λύσῃ τὸ ζῆτημα. "Εστω λοιπόν. . . Αὐτὸν δὲς ἀποφασίσῃ. "Ας ἔχουν δμως δπ;" θύει των δτι δὲν θὰ παίξουν ἐκεῖ κάτω, οὔτε δὲν είρουν τοὺς Ἑλληνας ποῦ ἐγνώριζαν πιά. . .

Καὶ, χωρὶς νὰ στρέψῃ, ὀρμητος πρὸς τὴν θύραν, σὰν νὰ μὴ είχε πλέον ἐκεῖ μέσα οὔτε θέσιν οὔτε κανένα δεσμόν.

Τὴν στιγμὴν δμως αὐτὴν η θύρα ἡρούγετο, καὶ ἐμβαίνει μεσόκοπος κύριος παχὺς καὶ μὲ πλαύ πρόσωπον.

Ο νέος ἐσταμάτησε.

Λαμπρὰ νέα. . . είπεν ἐκεῖνος ἀκτινοβολῶν καὶ οἴπτων ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι δέσμην ἐφημερίδων. "Άλλοι θρίαμβοι κοντὰ εἰς τὸ Τσιτί. . . "Ενος λόχος διπός μας ἐτούπισε ἔνα δλόβιληρο σερβικὸ σύνταγμα. . . δὲν ἔμεινε ζωντανὸς κανεὶς!..

Η σύζυγός του ἔκριψε πάλιν μὲ βαθὺν γρούν τὸ πρόσωπον εἰς τὰ χεριά, ἐνῷ η λάμψις τοῦ θριάμβου ἀνέβανε πάλιν εἰς τὰ μάτια τοῦ πρωτόκου της υἱοῦ.

— Αχ! γιατί. . . γιατί νὰ μὴ τὰ κανονίζουν ὅλα τὰ ζῆτηματα σὰν χριστιανοί. . . γιατί νὰ μὴ μοιράζουν δτι ἔχουν μὲ τὸ καλό, χωρὶς νὰ κυθῆ πάλιν αἷμα, χωρὶς νὰ γείνη δ φριτὸς αὐτὸς πόλεμος. . . ἐδογήνησεν η δυστυχισμένη.

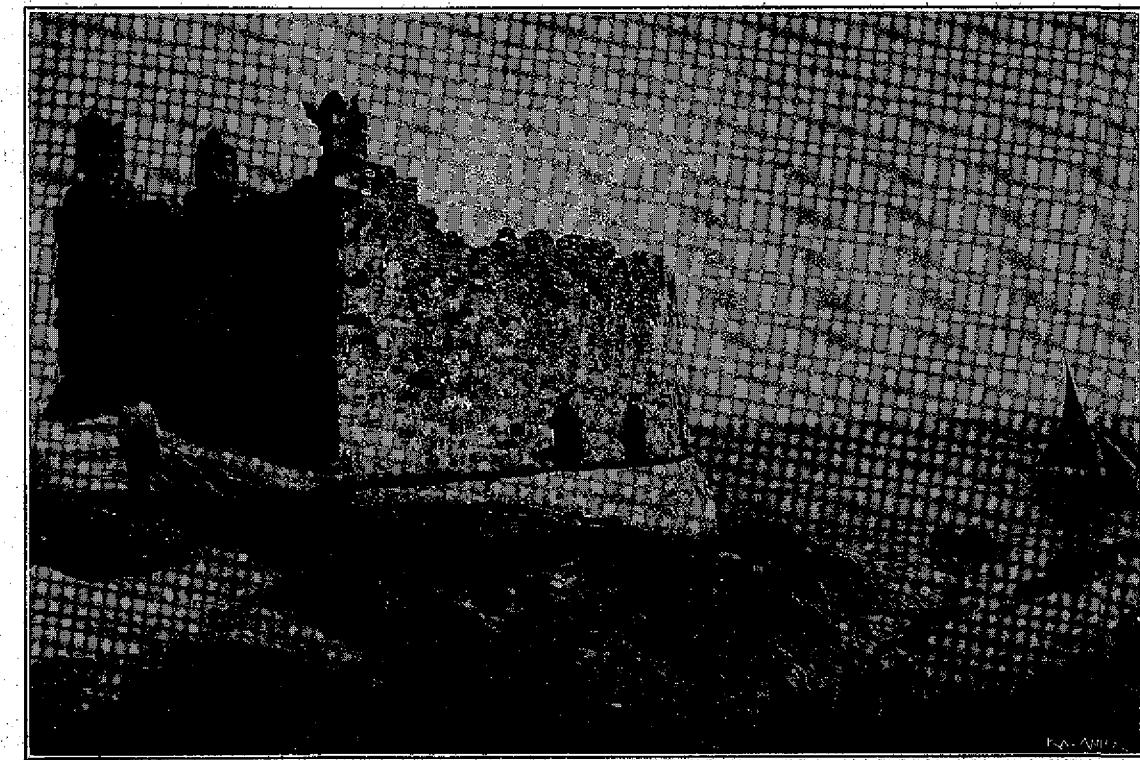
— Χμ! αὐτὰ νὰ τὰ στοὺς πατοιώτας σου, τοὺς Γκρίτοι. . . ἀπήντησεν δ σύζυγός της ύψων τὸν δμων δὲν μοῦ θελειαν αὐτοὶ Θεσσαλονίκη, δὲν δὰ τολμούσσαν καὶ οἱ Σέρβοι νὰ σηκωδουν τὸ κεφάλι των. "Αφοῦ τὸ θέλουν δμως, θὰ τοὺς κάμωμε τὸ χατζῆρι. . . Εμπρὸς μόνον. . . ἐμπρὸς! Καὶ δ Δάνεφ καὶ δ Σάβωφ βλέπω ἐκοινήθηκαν. . .

— Πατέρα! ἀνέκραξε λάμπων ἀπὸ χαρὰν δ νέος Πορούτσικ, λοιπὸν δχ!.. τὰ ποάγματα είνε τελειωμένα. . . Πρὸς δλίγης ὄρδας ἐλάβαμε διαταγὴν νὰ φύγωμε ἀμέσως γιὰ τὸ σῶμά μας..

— Ούρρα! η μεγάλη Βουλγαρία τότε. . . Ούρρα! Στὴν ἀγκαλιά μου, Τάνιε μου!. . . θὰ μοῦ ξαναγυέσσης πίσω νικητὴς καὶ τὴν πρώτη κάρτα σου περιμένω ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη..

— Θὰ τὴν λάβης. . . ἀπήντησεν ἀποφασιστικῶς ἐκεῖνος μαζὶ της δμως θὰ σοῦ στείλω ἐπὶ συστάσει ἀπὸ δῶ καὶ τὸν ἐξάδελφο τὸν Δημοσθένη, ποῦ φεύγει κι' αὐτὸς..

— Χάχ! αχ! αχ! . . . ἐπάγχασεν δ Βουλγαρός στρεφόμενος πρὸς τὸν νέον. "Αλήθεια; . . . φεύγεις καὶ σύ; . . . Μὴ φοβᾶσαι. . . δὲν δὰ σὲ προδῶσω στὴν αστυνομία. . . τὸ καλὸ δμως τοῦ θὰ είνε δ. Τάνιε ἐκεῖ κάτω, καὶ θὰ προσέξῃ νὰ μὴ σου σφίξουν πολὺ τὸ σκοινὶ δταν σὲ φέρουν δεμένο στὴν Σόφια. . . Τάνιε! Σχε τὸν σὲ παρα-

* ΜΥΤΙΛΗΝΗ *

— Ο δάνθυπολοχαγὸς ἔσφιξε τὰ δόντια νὰ μὴν ἀπαντήσῃ. Χλωμὸς ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀνθυπωπὸν ἀπέντεντι τοῦ ὄποιον αἱ συνθῆκαι τοῦ ἔκλειγαν τὸ στόμα, ἔπαιμε ἔνα βῆμα πρὸς τὴν θύραν ποῦ θὰ εκλείσετο δπίσω του διὰ παντός.

— Πολὺ καλά. . . είπε μὲ βραχήνη φωνήν, έχετε γειὰ καὶ δ Θεδς δς δώσῃ τὸ δίκαιον σ' ἐκεῖνον δποῦ πρέπει...

— "Ωρα καλή! . . . ἀπήντησεν δ Πετκώφ, χωρὶς νὰ στρέψῃ τὸ κεφάλι του.

— Καὶ σύ;. . . ἐξηκολούθησε κατόπιν πρὸς τὸν νεώτερον υἱόν του, δὲν θὰ φύγῃς έσυ;

— Ο νέος ἔνευσεν ἀρνητικῶς, ἀποφασισμένος.

— "Οχι! είπε, διόκη μοῦ πονεῖ η πληγὴ μοῦ καὶ δὲν μπορῶ νὰ μεταχειρισθῶ ἐλεύθερα τὸ χέρι μου... .

— "Α! η πληγὴ σου. . . τὸ χέρι σου. . . δὲν λές δτι δὲν σ' ἀφίνουν η προδοτικαὶ ιδέαις ποῦ σούβιας ἐλθεῖ με ἐν ἀκούσιον κίνημα, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ πως, δίπλα εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὰ δύο συμπλέγματα ἔμειναν μίαν στιγμὴν ἀντιμετωπαῖς λλήλων. Τὸ έν συντετριμένον καὶ ἀφωνον, τὸ ἄλλο ἀγκαλιασμένον καὶ θριαμβευτικόν.

— "Επειτα πατέρας καὶ υἱός, χωρὶς νὰ στρέψουν

Τὸ ιστορικὸν Καστρόν, δποῦ ἀλλοτε αἱ Τούρκοι ἐκεφύσαν τοὺς καταδίκους:

— Κανεὶς δὲν είνε δειλὸς ποῦ έχει βουλγάοικο μῆτρα μέσα του. . . διέκοψεν ἐκεῖνος ἀποτόμως, ἀλλὰ σὺ έχεις καὶ Ἑλληνικό. . . Δὲν είσαι δειλός, ἀλλ' είσαι προδότης. . . Νομίζεις δτι δὲν βλέπω ἔγω τὴν καρδιά σου καὶ δὲν νοιωθῶ τὶ σκέπτεσαι. . . "Αν ήταν νὰ πολεμήσης γιὰ τοὺς Γκρίτοι, ἐπήγανες καὶ μὲ μισό κορμό. . . Μενε λοιπὸν ἀφοῦ σ' ἀρέσει ἔδω μὲ τὰ παιδιά καὶ μὲ τὴς γυναῖκες!..

— Πατέρα!

— "Ελα δῶ ἐσα, Τάνιε μου, στὴν ἀγκαλιά μου!.. έσυ είσαι ἀληθινό μοῦ παιδί.. . έσυ δὲν έχεις σταλιὰ αἵμα Γκρίτοι μέστο εἰς τὰς φλέβας σου. . . Αὐτοὶ ἔδω είνε φίδια. . . φίδια ποῦ τρέφω μέσα στὸ σπίτι μου. Πήγαινε έσυ στὴν εύηγη μου καὶ η Βουλγαρία δὲν έχει ἀνάγκην ἀπὸ ἀνθρώπους σὰν αὐτόν...

— Ο νέος, χλωμὸς ἀλλὰ μὲ σταθερὸν βλέμμα, είχεν ἔλθει μὲ ἐν ἀκούσιον κίνημα, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ πως, δίπλα εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὰ δύο συμπλέγματα ἔμειναν μίαν στιγμὴν ἀντιμετωπαῖς λλήλων. Τὸ έν συντετριμένον καὶ ἀφωνον, τὸ ἄλλο ἀγκαλιασμένον καὶ θριαμβευτικόν.

— "Επειτα πατέρας καὶ υἱός, χωρὶς νὰ στρέψουν

δπίσω τὸ βλέμμα ἐτράβηξαν πόσες τὴν θύραν, τὸ υφόρυπλον ἐκτύπησε δυνατὰ ώπιστα καὶ τὸ δωμάτιον ἐπεσε πάλιν εἰς τὴν σιωπήν...

Τότε μὲ φλογισμένα μάτια, ἀφίνων τὰ δάκρυά του νὰ τρέξουν ἐλεύθερα, δὲ νέος ἔσκυψε εἰς τὴν μητέρα του, ἐπῆρε τὸ ἀγαπημένο κεφάλι της εἰς τὰ χέρια του καὶ τὸ ἐφίλησε σὰν ἀτηλπισμένος.

— Παιδί μου! δυστυχισμένο μου παιδί... ἐνδρήνησεν ἐκείνη, σφίγγουσα τὸν ἀγαπημένον της, ἔγω φταίγω... ἔγω τὰ φταίγω δλα... γιὰ τὸ σφάλμα τὸ δικό μου πληρώνετε τώρα ἑσεῖς!

Καὶ τὰ δάκρυα τῆς μητέρας ἐνώθησαν μὲ τὰ δάκρυα τοῦ υἱοῦ!

Τὸ στρατόπεδον! *

Νόκτα... ἡσυχία... ἀστροφεγγιά.

Κάπω τὰ σκοτεινὰ ἀντίσκηνα, ποὺ μπαίνουν καὶ βγαίνουν μὲ τὰ τέσσαρα οἱ στρατιώται σὰν ἀπὸ φωληαὶς μυρμηκῶν.. αἱ πυραμίδες τῶν Μάνλικεο.. αἱ ἐφοδιοπομπαὶ.

Παρέκει αἱ πυροβολαρχίαι μὲ τοὺς σκοτεινοὺς λαιμοὺς τῶν τηλεβόλων σὰν κακοποιὰ θηρία ποὺ ἐνεδρεύουν εἰς τὸ σκότος... αἱ σκηναὶ τοῦ Μεσαράχου καὶ τῶν ἀξιωματικῶν.

Καὶ παντοῦ, εἴτε εἰς διμίλους εἴτε μέσα εἰς τὰ ἀντίσκηνα εἴτε εἰς σκηνὰς ἀξιωματικῶν, ἀπὸ εὐζωνικαὶ καὶ ἀπὸ χακὶ καὶ ἀπὸ χρυσὰ σειρήτια, μία μόνον συλητησις, μία μόνον ἐφώτησις δινυπόμονος καὶ ἀδιάκοπα ἐπαναλαμβανομένη:

Πότε θὰ δοῦῃ ἡ διαταγή!

“Η διαταγή... ἡ διαταγή..”

Νὰ χυμήσουν ἐμπρός, νὰ αἰσθανθοῦν τὸν ἀπίστον σύμμαχον ἐμπρός εἰς τὴν ξιφολόγχην των, νὰ ἴδουν τὰ γυνδουνοτσάρουνχά τουν νὰ κτυποῦν τοὺς ώμους, νὰ πάρουν πίσω τὸ αἷμα τῶν ἀδικοκτωμένων, τὸ αἷμα τῶν σφαγμένων, τὴν ἀτιμίαν τῆς Ἀγγίστας καὶ τῶν Ἐλευθερῶν...

Αἱ ἡμέραι δικαιούνται δικαιούνται τῆς ἀλλής, ἡμέραι ἀτελειώτου δινυπόμονησίας, καὶ ἡ διαταγὴ δὲν ἔρχεται.

Τίποτε!.. θὰ γεννῇ ἡ εἰρήνη ἔτσι, δπως-δπως! Θὰ τὰ πάρουν οἱ Βούλγαροι δλα, καὶ μεῖς θὰ μείνωμε γελασμένοι, ἔξευτεισμένοι, ἔνχαριστημένοι. Καὶ ἀπέτε νὰ τοὺς κρατήσῃς πιά.

“Ἄχ! αὐτοὶ οἱ γραφειάδες... οἱ γραφειάδες...”

* * *
“Ἀγγελιαφόροι!.. ἀγγελιαφόροι!..”

Πῶς ἀνατριχιάζει τὸ πέλαγος εἰς τὰ πρῶτα πεσμάτα τοῦ μελτεμιού!...

Πῶς ἀμέσως, σὰν νὰ τὰ ἐκέντρισε κάποια μυτικὴ δύναμις, τὰ κύματα δροῦν ἐπάνω εἰς τὰ κύματα, οἱ ἀφροὶ εἰς τοὺς ἀφροὺς καὶ ἡ πρὶν

γαληνιασμένη θάλασσα γίνεται διὰ μᾶς ἀνήμερον ωρίου!...

“Ηλθε... Ηλθε!”

Δὲν εἶνε ἀσύρματος... δὲν εἶνε τηλέγραφος!

Ποιὸς ἡλεκτρισμὸς ἐσπινδήρισε εἰς μίαν στιγμὴν παντοῦ τὴν εἰδησιν;.. Πῶς τὸ ἐμαδανόλοι εἰς μίαν στιγμὴν... Δάκρυα καρᾶς θαυμάσιων τὰ βλέμματα, ὄλλοι ἀγαλαζοῦνται καὶ φυτοῦνται... ὄλλοι χρεύσουν σὰν τρελλοί!...

— Στὴν Σόφια... στὴν Σόφια!.. εἶνε ἡ ίδια κωμῳγή, ποὺ σὰν γενικὸν σύμβολον βγαίνει απὸ όλα τα σημήνια

Τὴν λογχὴν ἐφ' ὅπλου καὶ ἐμπόρος...

“Ἐμπρός! ἐπάνω στὸν Βούλγαρο, στὸν προγονικὸ ἔχθρο..”

“Ἐμπρός στὴν δόξα!.. στὴν νίκη!..”

Φτερωμένοι, σὰν ὑπερφυσικά, σαν δαιμονες, μὲ σφιγμένα δόντια καὶ τὴν λογχὴν εἰς τὸ ὄψος τοῦ ματιοῦ ποὺ πετῷ σπιθαίς, φτερουγίζοντες τοὺς λόφους, τὰς χαροπόδρας, ἀφίνοντες αἴματηρὰ λύγη τοῦ περασματὸς των... ποιοὶ εἶνε αὐτοὶ ποὺ δριμοῦντο εἰσι μέσα εἰς τὸ σκάσιμο τῶν ὀβίδων μέσα εἰς τὸ σφυρίγμα τῶν σφραγῶν...

Εἶνε παραφρούρες... Εἶνε ἡμίθεοι...

“Οχ! Εἶνε οἱ ἀγρόται καὶ τὰ τισπανόποια τῶν Ἑλλήνων δρεων...

Εἶνε τὰ ἔγγονια τῶν ἐλευθερωτῶν τοῦ 21 καὶ οἱ ἐκδικηταὶ τοῦ 97.

“Ἐμπρός στὴν δόξα!.. Ἐμπρός στὴν νίκη!..”

Καὶ μὲ τὸ σῶμα ωδημσαν εἰς τὴν νίκην, καὶ μὲ τὴν ψυχὴν ὑψωθήκαν εἰς τὴν δόξαν...

* *

Καπνίζοντα χαλάσματα, μαυρισμένους τοίχους, κρεουργημένα πτώματα πατεῖ νὰ περάσῃ στρατὸς τῶν ἐκδικητῶν...

Καὶ γύρω εἰς τὰ καταρρέοντα σπίτια των, αἴματωμένοι, μισόγυμνοι, ἀξιοθήνητοι οἱ περισσέντες κάτοικοι, σὰν τραγικοὶ ήρωες τρομακτικῆς σκηνοθεσίας, τριγυρίζουν μέσα εἰς τὰ ἔρεπτα, καταρῶνται μὲ θρήνους τοὺς φονεῖς, καλοῦν μὲ δάκρυα τοὺς ίδιους των...

“Ητο, δὲν εἶνε πιά ἡ Νιγρίτα..”

Βούλγαρος ἐπέρασε!...

* *

Καὶ ἔξαφνα, ἀπὸ μακράν, θόρυβος!

Κάποια συνοδεία φαίνεται νὰ φθάνῃ.. Λόγχαι λαμπρήζουν... Πλῆθος ἐρεθισμένον ἀκολουθεῖ...

Εἶνε αἰχμάλωτοι Βούλγαροι, ποὺ μεταφέρον-

* ΜΥΤΙΛΗΝΗ *

ται εἰς τὸ Τσάγες, διὰ τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα.

Βαρεῖς, δυσκίνητοι, πλατυπόροστοι, μὲ τὰ κοκκινόγυρα πασκέττα καὶ τὰ λουροδεμένα γουρουνοτσάρουνχα, τὸ βλέμμα κάτω καὶ πλάγιαις ματιεῖς φόβον, ἄλλοι μὲ κάπτοιαν κτηνάδη ἀπάθειαν εἰς τὰ χονδρὰ χαρωπητηριστικά των, περνοῦν μέσα εἰς τὰ λόγχας ὀλίγων στρατιωτῶν, εἰς διπλούν στοῖχον ἀπὸ βλασφημίας καὶ κατάρας.

“Ἐνα ἀπὸ αὐτούς, ἔξαντλημένον καὶ ἀλόφορονα σὰν κυνηγημένον ζώον, πλησιάζει ὁ Δημοσθένης καὶ τὸν ἐφωτη, ἐνῷ τοιγύρω οἱ περιέργοι σχηματίζουν κύκλον. Εἰς ποιὸν σύνταγμα, εἰς ποιὸν λόχον ὑπηρετοῦσε;.. Μήπως γνωρίζει ἔνα Πορούτσιο Τάνιε Πετκώφ.. ἔνα κόκκινον, καλοκαμωμένον, μὲ μιὰ ἐλλὰ ἀριστερᾶ εἰς τὸ πρόσωπον..”

“Ἐκεῖνος, εἰς τὸ ἀκούσμα τῆς γλώσσης του, σηκώνει τὸ τρομαγμένον βλέμμα: βλέμμα ζώου ποὺ ἐτομάζουν νὰ σφάξουν, καὶ κάπτοια ἐλλὰς λάμπει μέσα εἰς αὐτό.

— Τάνιε Πετκώφ.. να!.. τὸν γνωρίζει..,

Γραφικὴ τοποθεσία μέσα εἰς τοὺς ξλαῖνας, εἶνε εἰς τὸ λόχον του... σήμερα τὸ πρωτὶ ήταν ἔδω.. τὴν ὄφα ποὺ τὸν ἐπιασαν τὸν εἰδε ἔκει πάνω...

— “Ο Τάνιε!.. ὁ Τάνιε ἔδω!..” “Α! γούγορα! Δὲν πρέπει νὰ τοῦ ξεφύγῃ..”

Καὶ τώρα ὁ Βούλγαρος τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν προστατεύσῃ νὰ τὸν βοηθήσῃ, νὰ μὴ τὸν σφάξουν.. Αὐτὸς δὲν ἔκανε.. αὐτὸς δὲν ἔκαμε τίποτε.. οἱ ἀξιωματικοὶ ἔδιδαν τέτοιοις διαταγῆις.. Δὲν φταίει αὐτός.. οἱ ἀξιωματικοὶ τους.. αὐτοὶ φταίγουν.. Νά!.. ὁ Τάνιε Πετκώφ.. δὲς τὸν ἐφωτηση ἀφοῦ τὸν ξέρει.. αὐτὸς ξβαίζει μόνος φωτιά..”

Αἱ δυτικὲς σκάπτονται βαθύτερα εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Δημοσθένη.

— “Α!.. ὁ Τάνιε!.. ὁ Τάνιε!.. δὲν ἔξεχασε πάλιν τὴν παληγά δουλειά του.. πάντα ὁ ίδιος.. φωτιά καὶ αἷμα... τίποτα δὲν μιλεῖ μέσα του πάρα τὸ πατρικόν του αἷμα.. παρὰ δὲ πρωτόγονος Βούλγαρος.. Πρέπει νὰ μὴ τοῦ ξεφύγη διμος!.. πρέπει νὰ τὸν πισσοῦ..”

"Α! Τάνιε, ήλθες ή ώρα μας!"

Και μέ δύο πηδήματα έπικεφαλῆς τῆς διμοίριας του ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τρέχει νὰ ἐνταμώσῃ τοὺς ὄλλους... *

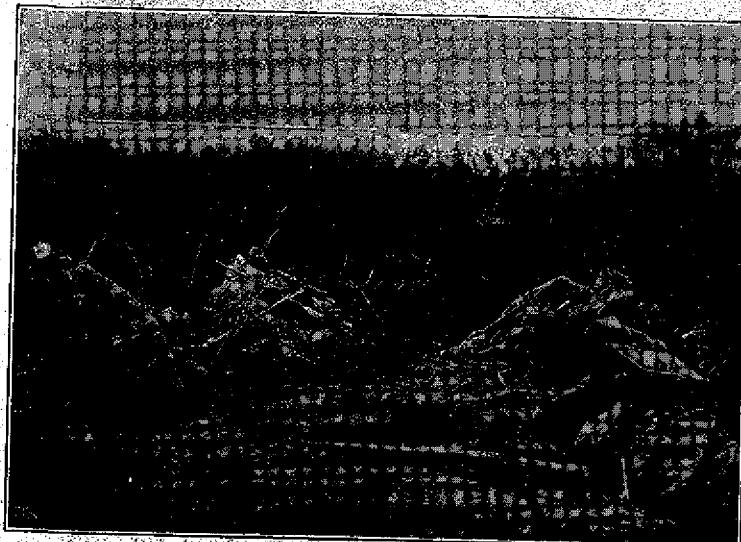
* * *

Φερωτοί, ἀκρότητοι, πρῶτοι οἱ δαιμονισμένοι τοπιάδες, ἔπειτα αἱ σειραὶ τῶν χακιφορεμένων στρατιῶν, δροῦν μὲ τὴν λόγχην ἔφ' ὅπλον ἐπάνω εἰς τὸν λόφον, ἐνῷ ἀπὸ τὰ πλαγινὰ ὑψώματα μιὰ δρειβατικὴ πυροβολαρχία, τοποθετηθεῖσα ἐν ταχεῖ βάλλει με γρῆγορον πόρο.

Τὸ αὐθισμα τῶν δρίδων ἀναμιγνύεται μὲ τὸν βραδὺν βρόντον τοῦ τηλεβόλου καὶ εἰς τὴν θανατοφόρον μουσικὴν τῶν συνοδεύει ὑπόκουσις τὸ διαβολικὸν σφύριγμα τῶν σφαιρῶν...

— Λέρας... δέραμα...
Εἶνε ή λέεις τῆς μάχης ποῦ ἔπιασε σὰν πυρτὶ... τὸ ψεύσμα κατὰ πέσσωπον τοῦ κινδύνου, τὸ γάντι εἰς τὸ σφυρίγμα τῶν σφαιρῶν...
— Αέρας μὲ σφαιροῖ... δέρας αἱ ὅβιδες... Εμπροσ!

Καὶ δλοὶ αἱ γραμμαὶ χύνονται πάλιν ἀκρότητοι, μὲ φοβερὸν λαμπύρισμα τῶν γυμνῶν λογχῶν...

* Ο ΠΟΛΕΜΟΣ *

Μέσα εἰς τὸν θόρηγον είναι σπάμενα ξόημα καὶ ἡγκαταλειμμένα πτώματα στρατιῶν *

* Άλλ. Ξέαφνα!... ἀλτ... Η πυροβολαρχία σταματᾷ τὴν βολήν της...
Τί τρέχει...
* Αμέσως ἀρχίζουν αἱ φῆμαι τὴν δουλειάν των...

* Αγγελιαφόροι ποῦ ἀνεμίζουν μίαν λευκὴν σημαῖαν... Ενα δλόκληρο σύντογμα παράδιδες

ται... Τοὺς πιάνουν ζωτανοὺς δλούς... Μία βοὴ σὰν βροντὴ ποῦ συγκλονίζει τὸν δέρα.

— Ζήτω... ω... ω... Ζήτω τὸ ἔμνος... Ζήτω ὁ Κουμπάρος...

Καὶ δλοὶ οἱ στρατιῶται παράφοροι, ἀπὸ ἓνα στόμα, ἀρχίζουν τὸ θούριον τοῦ θριάμβου, τὸ ἀγαπημένο τραγοῦδι τῶν Μακεδονικῶν ἀγώνων, τὸ διοῖον ἔγινε καὶ τὸ τραγοῦδι τοῦ πολέμου αὐτοῦ...

Τοῦ Βουλγαρισμοῦ ἡ ψφρα Μακεδόνας δὲν μολύνει.

Καὶ οἱ βρούτεροι τόνοι του κάμνουν ν' ἀντιλαλῇ τὸν παιάνα γύρῳ η ἥχη τῶν βουνῶν... *

Ταπεινωμένοι, κατὰ τετράδας, ἀφίνοντες κάτω δ' ἔνας κατόπιν τοῦ ἄλλου τὸ ὅπλα, μὲ τὰ δρόποια δὲν κατωρθωσαν νὰ στηρίξουν τὴν τυραινίαν τῶν, οἱ αἰχμαλώτοι περνοῦν μέσα εἰς στοίχους χακιφορεμένων στρατιῶν.

Πάρεκει, διμοὶς αἰσιοματικῶν ἀφοπλίζεται καὶ αὐτός, καὶ παραδίδει τὰ ξίφη.

— Χλωμοί, μὲ σκυμμένον κεφάλι, ἄλλοι πάλιν μὲ κάποιαν περιεργον ἀπαθειαν εἰς τὰ πλαδαρὰ πρόσωπα, ξεζώνονται τὰ λουριά των καὶ παραδίδονται τὰ περιστροφα εἰς τὰς δεοματίνους θήκας των.

Μερικοὶ δὲ αὐτῶν ἀκόμη δὲν κατορθώνουν νὰ κρύψουν καὶ τὴν ἀνησυχίαν τῶν — νὰ εἴνε ἀρά γε η συνείδησις δ' ὅτι ἔκαμαν... — καὶ δίπτουν πλάγια τρομαγμένα βλέμματα εἰς τοὺς στρατιῶτας καὶ τοὺς μάκενμένους χωρικούς των.

Μεταξὺ αὐτῶν, ἀμέλητος, τάχα ἀδιάφορος, μὲ κάποιον ἐλάφρων σύσπασιν εἰς τὸ πρόσωπον στέκεται καὶ ὁ Τάνιε... ὁ Τάνιε... ὁ Ελληνοφάγος... ὁ θριαμβευτής, ποὺ θὰ ἔστελνε εἰς τὸν πατέρα του δελτάρια ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην.

Καὶ δίπλα του εἴνε δὲ ἔξαδελφός του, ὁ ὑβρισμένος ἀντίπαλος, ὁ δρόποις ἐπιβλέπει τὴν παράδοσιν, τῶν περιστροφῶν καὶ τῶν σπαθῶν...

— Ο Τάνιε δὲν προφέρει λέξιν. Η ταπεινωσίς νὰ πέσῃ ἀριβιώς εἰς τὰ χέρια τοῦ ἔξαδελφου του, εἴνε δι' αὐτούς, τὸν ἀσπονδόν Βουλγαρού, παραπόλι.

Πῶς νὰ γρίσῃ πιὰ νὰ τὸν κυττάσῃ; Πῶς θὰ γρίσῃ πιὰ εἰς τὴν Φιλιππούπολιν; ...

— Μαζὶ διμοῖς μὲ τὸν ἥμικδν πόνον καὶ κάποιος σωματικός, ἀπόκουφος, ποὺ ἐνεδρεύει ἀπὸ δλίγας ὥρας, καὶ τὸν δρόποιον δὲν θέλει νὰ προδώσῃ σταράσσει τὰ σπλάχνα του.

Κρόνος ἰδρως ἀναβλήζει εἰς τὸ μέτωπόν του, καὶ σφίγγει τὸν λάρυγγά του, καὶ διμοὶς ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπομένῃ χωρὶς νὰ βγάλῃ μιλα.

Καὶ δταν ἔρχεται η σειρά του, δὲ ἔξαδελφός του προχωρεῖ, παραλαμβάνει τὸ ξίφος του...

— Τὸ δικό του τὸ σπαθί, Τάνιε, τὸ κρατῶ ἔγω, γὰ τὸ στείλω εἰς τὸ πατέρα σου... νὰ τὸ ξαναύρης ὅταν γνοίσης εἰς τὴν Φιλιππούπολιν καὶ νὰ κάμης ἀλλοτε παλιτέραν χρῆσιν.

— Ο Τάνιε οὔτε καν σηκώνει τὸ βλέμμα. Αφίνει εἰς τὰ χέρια τοῦ ἔξαδελφου του τὸ σπαθί καὶ μένει μὲ σκυμμιενὴν κεφαλήν, σκουπίζοντας μόνον ἀπὸ καιρού εἰς καιρὸν τὸ μέτωπον ἀπὸ τὸν ὄντας ιδρώτα.

Καὶ ἔξαφνα ἀπὸ τὸν κύκλον τῶν χωρικῶν μία γερὰ διασχίζει σὰν τρελλή τὸ πλήθος, δρομῆ κατ' ἐπάνω του. Ζητεῖ νὰ σιγήσῃ μὲ τὰ νύχια τὸ πρόσωπόν του...

Δὲν εἶνε ἀνθρωπός, ἀλλὰ ἀρπυια...

— Αὐτός... αὐτός εἶνε δικαούχος ποὺ ἔβαλε τοὺς στρατιῶτας νὰ μουσκετάρουν τὸ Λάζιο μου... αὐτός ἔβαζε φωτιὰ στὰ σπίτια...

— Αὐτός εἶνε... τὸν ἀναγνωρίζει... δε τὴν ἀφήσουν νὰ τὸν σχίσῃ... νὰ τὸν σπαρδεῖ μὲ τὰ νύχια της...

Τὸ ἐπεισόδιον προκαλεῖ ἐντύπωσιν. Ολοι τὸν κυρτάσουν μὲ ἀποτροπίασιν, οἱ χωρικοὶ γύρω βλασφημούν, τοῦ δείχνουν τὴν γροθία των καὶ ἀρχίζουν νὰ δεινύνουν τάσσεις ἐπιλέσσεως.

Μερικοὶ κάλιστα ἀπ' ἐκείνους, ποὺ ὑπέφεραν ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους περισσότερα, δρομῶν ἀποφασιστοίοι...

— Ας πάρουν πίσω τὸ αἷμα των καὶ δες τὸν κάμον καὶ αὐτοὺς ἔπειτα δι' θέλουν...

Παλαίσων σῶμα πρὸς σῶμα σχεδὸν μὲ τοὺς ἀφηνιασμένους, δημητροφῶν, ἔξορκίσων νὰ φανοῦν. Ελληνες καὶ δρι. σὸν αὐτούς, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς κατορθώνει νὰ προφυλάξῃ τὸν Τάνιε καὶ νὰ τὸν ἀσφαλίσῃ πίσω ἀπὸ τοὺς στρατιῶτας του.

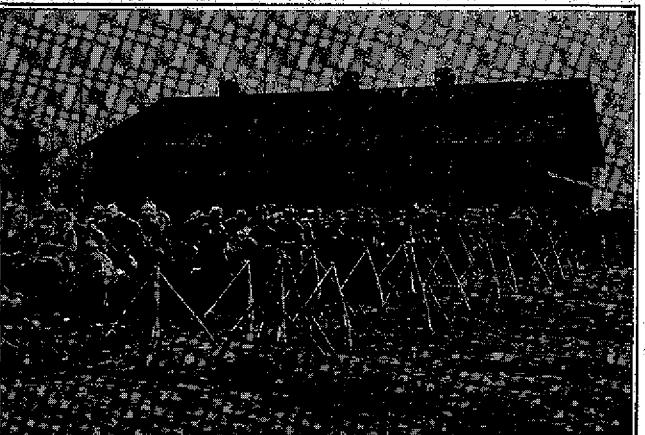
— Βεβαιώνομαι ἀκόμη μιὰ φράσα δι' δὲν ἔξχασες τὴν παληγά σου τέχνη, Τάνιε... Εχεις δίκαιον διμοῖς! Τέτοια πράγματα δὲν είνε ἀσχημοντα πρόπαι τοι για τὸν Βουλγαρο... Αμε! πήγαινε τώρα... καὶ δι' δὲν σὲ τιμωρήσῃ η συνείδησίσου, δι' σὲ τιμωρήσῃ διθέσ...

— Καὶ στρέφων πρὸς αὐτὸν τὰ νώτα, χωρὶς ἀ-

λον λόγον, δὲ νέος ἔτρεξε πάλιν εἰς τὴν δέσιν του.

— Άλλ' η τιμωρία, τὴν δροιάν δὲν ἀνθυπολοχαγὸς ἐπεκαλέσθη, δὲν ήτο πολὺ μακράν τοῦ ἐνόχου ἔνεψωλευεν ἥδη μέσα εἰς τὴν σποκα του.

Δὲν εἶχε χαῦη ἀκόμη δὲν ἀνθυπολοχαγὸς δπίσω ἀπὸ τὸν λόφον, δταν δό πόνος, ποὺ ἔσχιζε τὰ

Ο Γερμανοί φόνουν καὶ καταστηγόνων εξώ απὸ τὰ μικρὰ χωρία τῆς Πολωνίας.

σπλάχνα τοῦ Τάνιε καὶ εἰς τὸν δρόποιον ἡ θέλησις μόνη εἶχεν ἐπιβάλει σιωπήν, ξύνε τόσον δέξις, ὥστε βόγγος ἔφυγε ἀπὸ τὰ χλωμὰ χέλι του, ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια του ἐγύρισεν ξέαφνα διόσμος καὶ φέρων τὰ χέρια εἰς τὴν κοιλίαν ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα.

Οι φύλακές του, βλέποντες τὸ κίνημα, τὴν κερένιαν ὀχρότητά του, καὶ ὑποδέτοντες κάποιαν κρυμμένην πληγήν, ἔτρεξαν ἀμέτως νὰ τὸν βοηθήσουν καὶ νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς τὸ χειρουργεῖον. Εκεὶ διμοῖς ὁ λατρὸς ποὺ τὸν ἔτηταις, αἰνεινάχθη ἔντρομος...

— Γείγορα!... ἔφωνε, ἀγτιστηκά... εἶνα κροῦσμα χολέρας... ἔνας χολεριῶν...

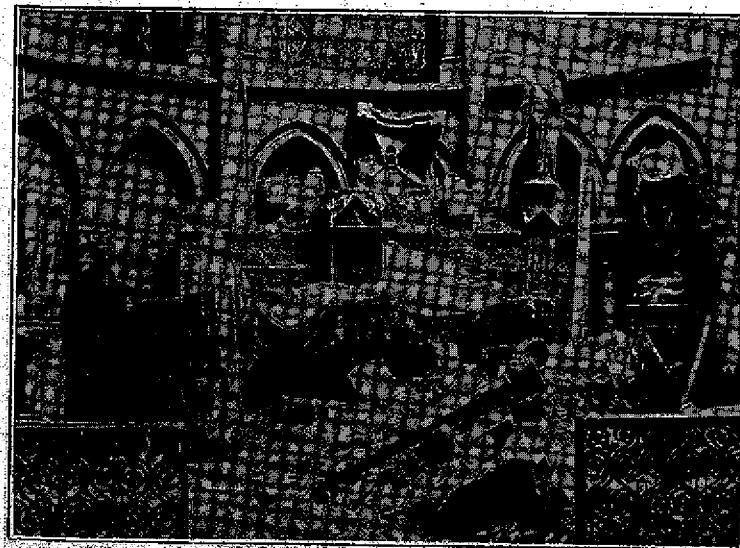
Οι στρατιῶται ἀπεμακρύνθησαν μὲ φοίην.

Μετ' ὀλίγον λατροὶ καὶ νοσοκόμοι, μὲ ειδικὰς πουκαμίσους, τοῦ ἔδιδαν τὸ πρώτας βοηθείας, ἐνῷ η εἰδησίς διεδίδετο σὰν ἀστραπὴ εἰς τὸ στράτευμα.

Ανθρώπινοι βοήθειαι διμοῖς καὶ περιποιήσεις δὲν ὠφέλουν πλέον τὸν καταδικασμένον.

— Ήτο η κεραυνοβόλος μορφὴ τῆς δισθενείας, η δροιά δὲν συγχωρεῖ.

Καὶ δλίγας δραστηρίας τῆς Νιγρίτας, εἰς τῆς δροιάς την καταστροφήν εἶχε συντελέσει καὶ τὸ ἴδικόν του χέρι, δὲ νέος Πορούτου ἀπέδιδε τὴν τελευ-

* ΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΙ *

Το ερωτευμένον ταύ καθεδρικό ναό της Ρήμαν μετά την καταστροφήν.

τιαν πνοήν του, βοηθούμενος ακοιδώς από έκεινους, τῶν δοπίων ἔφερεν εἰς τὰς φλέβας τὸ αἷμα καὶ τοὺς δοπίους εἶχε μισῆσει ὡς νὰ θίσαι οἱ χειρότεροι του ἔχθροι.. .

* * *
"Ητο θύελλα; Ήτο λαῖλαψ; Ήτο νεροποντή;
Ήτο χείμαρρος φουσκωμένος από πλημμυρισμένα ποτάμια πού περνᾷ καὶ σαρώνει δι τι εἴρη ἐμπόρος του;

"Οχι! Τίποτε! . .

Ήτο ή ἀκράτητος δρμή ἐνδες δλοιλήρου χθονίους, ή τόσον καιφόν πνιγομένη ἀγανάκτησις, ή υπομονή, ή δοια φυάνει τέλος εἰς κάποιον μέτρον.. .

Ήτο ή δολιότης τῆς Θεσσαλονίκης, ή παρασκονδία τῆς Ἀγγίστας, αἱ ἀδιάκοποι κακοποιίαι, αἱ ἀτιμαι ἐναντίον τῶν ἀπροστατεύτων Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν.. .

Καὶ δλα αὐτὰ ἐμιάζενθησαν, ἐφούσκωσαν, συνεκεντρώθησαν σὰν οὐράνος γεμάτος μὲ βιορκωμένα σύννεφα πού κατεβαίνει δλονὲν χαμηλότερα, νὰ πνίξῃ ἐνα ἀμαρτωλὸν κόσμον.. .

Καὶ, ξαφνα, τὰ δύο ρευστὰ προσήγγιταν, ἡ ἔνωσις ἔγινεν, η λαῖλαψ ἔξεροάγη. Αἱ ἀντίθετοι δυνάμεις ἐξεπασαν μαζί εἰς χιλίους κεραυνούς, εἰς χιλίας βιοντάς, καὶ ή νεροποντή ἐσφράσε τὸ οὐραδόμημά τοῦ ἀδικοῦ.. .

Πιού είνε; . . Ποῦ ἐστάθησαν; . . Ποῦ ἔχα-

θησαν; . . Δὲν τοὺς ἐκράτησαν οὐτε τὰ δεκαπλᾶ χαρα-

κώματα τοῦ Κιλκίς οὐτε αἱ κλεισθειαὶ τῆς Κρέσνας, οὐτε τὰ τενά τῆς Κίμβα-Λόγγας ποῦ εἶδαν τοῦ Βουλγαροκτόνου τὴν σφαγήν . . .

* * *
Εἰς τὴν Βουλγαρίαν, απὸ τὴν Σόφιαν ἔως τὰς ἀκτὰς τοῦ Ευξείνου, ή ἐντύπωσις ὑπῆρξε τρομερά, αὐτόχροημα κεραυνοβολητική.

Τὴν ἀγωνιώδη σιωπὴν τῶν πρώτων ήμερων, καὶ τὰς διφορευμένας πλαντήσεις τῶν ἐπιόμων ἥσχισαν δλίγον καὶ δλίγον νὰ φωτίζουν μὲ φοβεράν ἀνταγγειαν· αἱ ἀπαισιωτεραι τῶν φημῶν.. .

Πανικοὶ ἀσυγκράτητοι, μάχαι μὲ ἀπώλειας μυριάδων, παραδόσεις στρατῶν δλοκή-

ρων, φυγὴ προτροπάδην πρὸς τὰ παλαιὰ βουλγαρικά σύνορα . . .

Τόσαι χιλιάδες αἰχμάλωτοι, τόσα τηλεβόλα κυριευμένα, δικιὸν ἐπατομμυρίων ἐγνατολειμένον, Σέρβοι καὶ "Ἐλλήνες βαδίζοντες πρὸς τὴν Σόφιαν . . .

Ἐνόμιζε κανεὶς δι τὰς κάποιον πέρασμα ἔξολοθρευτὸν ἀγγέλου, κάποια πνοὴ περανοβόλου καὶ καταστρεπτικῆς χειρὸς ἐμαίνετο ἐπάνω εἰς δλήν τὴν Βουλγαρίαν . . .

Καὶ δὲ Σάβωφ λοιπόν; . . Καὶ δὲ Ηβάνωφ καὶ δὲ Δημήτριεφ καὶ δὲ Κουνίντεφ, καὶ οἱ νικηταὶ τοῦ Λουλέ-Μπουργκάς καὶ οἱ πορθηταὶ τῆς Ἀδριανούπολεως; . . Τί ἔγινε λοιπόν δὲ ἀνήγητος βουλγαρικὸς στρατός;

Ἐπειτα, σιγὰ-σιγά, δπως εἰς δλας τὰς περιστάσεις αὐτάς, ἥσχισαν νὰ ὑπταπατῶνται, νὰ ἔλπιζουν πάλι μὲ τοὺς συγήθεις μύθους, μὲ τοὺς δοπίους αἱ Κυβερνήσεις προσταθοῦν νὰ χρυσώσουν τὸ καταπότιον.. .

Στρατηγικὸν σχέδιον . . . ὑποχώρησις προσχεδιασμένη . . . φανταστικά νίκαι . . . χιλιοὶ δύο παραλογισμοὶ, δίδοντες τὴν ἐπομένην τόπον εἰς τὰς ἀποτομωτέρας ἀπογοητεύσεις καὶ εἰς τὰς δοπίας ἐνα ποωὶ ἔθεσε τὴν κοφωνίδα ή μακρυγή βοῇ τῶν τηλεβόλων, τὰ δποῖα περιέσφιγγον εἰς σιδηροῦν κύκλον τὴν Σόφιαν . . .

* * *
Εἰς τὴν Φιλιππούπολιν, σκιάκαι νεκριπή σιωπὴ ἐβασίλευεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ νικημένου,

Ο Πετκώφ, κεραυνοβολημένος, ἐπήγαινε, ζρυχτο, προσεπάθει νὰ ἐλπίζῃ, κατέτιπτε πάλιν καὶ ἐπανήσχετο εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἀλόφων, παρὸ δλίγον ἀποτλητος.

Ο νεώτερος ιδιός του δὲν ἔβγαινε σχεδὸν ἔξω αἰωνίως καντά εἰς τὴν μητέρα του, ή δοκία κλεισμένη ἐκαρδιοκτυποῦσε, ἔκλαιε καὶ πρόσηγχετο.. .

Ἐννοεῖται δμως δι τα καὶ μέσα εἰς τὴν οβιάνη ή κοινὴ ζωὴ είχε γίνει κόλασις! Οὔτε ἔκεινος οὐτε δι μητέρα του ἐτόλμων νὰ συναντήσουν τὸν μαινόμενον σωβινιστὴν.

Καὶ μιαν ήμέραν ἔφθασε ξαφνα ἔνα γράμμα τοῦ Δημοσθένη, Γράμμα λακωνικόν μὲ δύο μόνον λέξεις, τὸ δποῖον ἔπεος δι τύπημα καταπέλτον εἰς τὸν Πετκώφ.

Γραμμένον εἰς τὸ γνωστὸν ηρωϊκὸν χαρτάκι τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου, μὲ τὸν σημαιοφόρον εύζωνα καὶ τὸ ἄληνικόν στέμμα, ἔλεγε μόνον τὰ ἔξης:

«Κύριε Πετκώφ,

Ο Τάριε αδηλητὴν τὴν σιγμήν, αἰχμάλωτος μαζὶ μὲ τοὺς συντρόφους του, βαδίζει διὰ τὰς Ἀθήνας. Εδυνχῶς ἔφθασε τὴν κατάλληλην σιγμήν νὰ τὸν σώσω απὸ τὴν δικαῖαν τιμωρίαν τῶν χωρικῶν, ἐμπρός εἰς τὰς σφαγὰς τὰς δοπίας καὶ διὰ δικαῖος ἐπανέλαβε . .

Τὸ ξίφος του τὸ κρατῶ ἔγδο διὰ νὰ σᾶς τὸ στέλλω ἀσφαλῶς εἰς πρώτην εἰκασίαν.

Πρόσθιμος νὰ σᾶς ὑπηρετήσω πάλιν, δι παραστῆ ἀνάγκη. Δημοσθένης».

Τὸ πτύκημα ὑπῆρξε σὰν ἀληθινὸν κέντροιμα εἰς τὰ πλευρά τῆς τίγρεως.

Ορυγμὸς ἔφυγεν απὸ τὰ σφιγμένα κελῆ του!

Οχι! Φέμματα . . . ὀδύνατον! . . Αδύνατον νὰ είνεις αἰχμάλωτος . . . καλύτερα τὸν ηθελε χλιαίς φροντίς πεθαμένον . . . Εβρυχήμη, κατηράσση, ἔτρεξεν εἰς τὴν Σόφιαν, ἐπέστρεψεν ἀπρακτος, ἔκρυψεν δοσον ἡμποροῦσε τὴν εἰδησιν, τέλος δμως ἐπροδόθη καὶ ή αἰχμάλωσία τοῦ Πετκώφ ἔγινεν εἰς δλοὺς γνωστῆ.

Καὶ τὴν ήμέραν ἔκεινην, πρώτην ήμέραν τοῦ μοιραίου πολέμου, ιδιός καὶ μητέρα, πεσμένοι δὲν είναι εἰς τὴν ἀγκαλιάν τοῦ ἄλλου, ἔκλαιεν μαζὶ πρὸς τὴν Θείαν. Πρόνοιαν δάκρυα εὐγνωμοσύνης καὶ ἀνακονφίσεως.

Ας ἔχῃ δόξαν δι Θεός! Εκεῖ ποῦ δὲν ἐφοβοῦστο τίποτε πλέον.

Καὶ τώρα αὖτε ἔγινετο δι τη ηθελε!

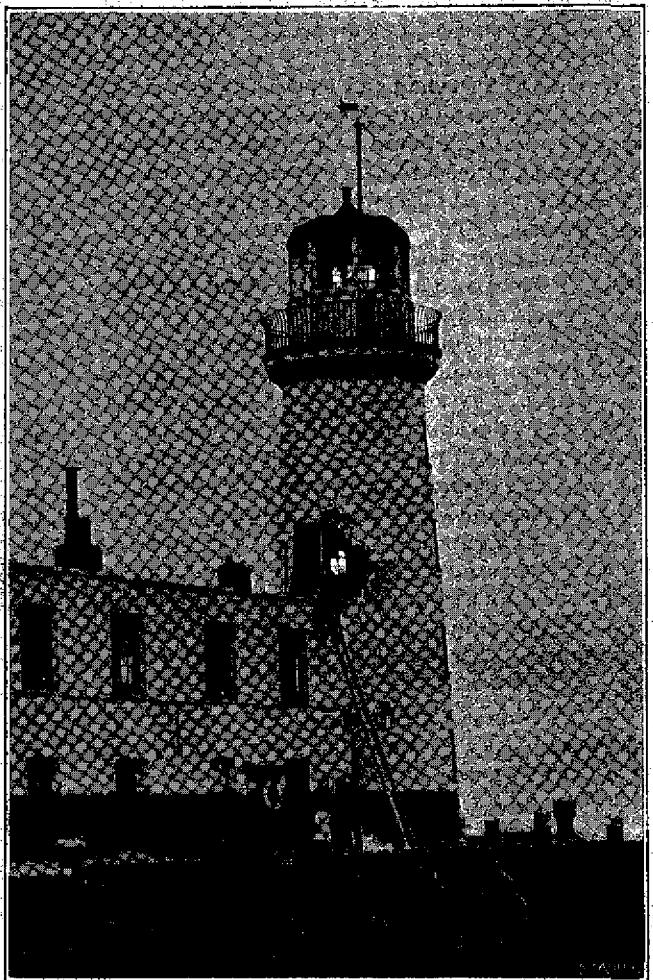
Η χαρά των δμως δὲν ἐπρόφθασε νὰ διαρκέσῃ πολὺ.

Δύο ήμέρας κατόπιν τὸ ἐπίσημον δελτίον ἀνήγγειλε τὸν θάνατον τοῦ Πορούτσι Τάνιε Πετκώφ, μαζὶ μὲ δύο ἄλλα δύναματα συντρόφων τοὺς δξιωματικῶν, ἀπομανόντων, δπως ἐλεγεν, ή ἀνακοινώσις εἰς χειρας τῶν Ἑλλήνων.

Η ειδησις αὐτὴ ήμερε νὰ γαλβανίσῃ πάλιν τὸν Πετκώφ.

— Καλύτερα! καλύτερα τὸ ηθελε εἶτο . . . αὐτὸ διδίδε μίαν λαβῆν εἰς τὴν ἀγούμιαν μητσικάλιαν του.

Μὲ τὸν Τάνιε αἰχμάλωτὸν δὲν ήμποροῦσε παρὰ νὰ είνει ταπεινωμένος καὶ νὰ ἐντρέπεται... Μὲ τὸν Τάνιε δμως σκοτωμένον, δολοφογημένον απὸ τοὺς "Ἑλλήνας, ήμποροῦσε νὰ δμιλῇ, νὰ

ΔΥΣΤΡΥΧΙΖΕΜΕΝΟΝ
ΒΕΛΓΙΟΝ . . . *

Ο πόργος ἐνδειχνεῖται εἰς τὸ Βέλγιον, διάτρητος απὸ μίαν διβίδα τῶν Γερμανῶν.

κατηγορή, νά θοιξη. Και με τὸ δελτίον εἰς τὸ χέρι, κραδαίνων ὡς λάφυρον τὸ σφυχόν χαρτί, ώρμησε θριαμβεύων εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου του.

— Νά! τὸν σκότωσαν... τὸν σκότωσαν οἱ δικοὶ σου. Ακοῦς; Νάτο... ἐπίσημον... μέσα εἰς τὸ στρατόπεδόν τους... τὸν ἀδολοφόνησαν... χαίρου τώρα... εὐχαριστήσου τὸ αἷμα τοῦ παιδιού σου... χρότασε...

Ἡ δυστυχισμένη, μὲ τοισμέγιστα ἀλλόφρονα μάτια, χωρὶς στεναγμόν, χωρὶς φωνήν, ἔπειτα διὰ μιᾶς κεραυνοβολημένη. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἔκαμψε τὴν δουλειὰ τοῦ Βουλγάρου... δὲν ἴκανοποιεῖ τὸ πάθος του...

— Οἱ δολοφόνοι... οἱ κακοῦργοι... οἱ πατριῶται σου... τὸ ἄτιμο αἷμά σου ποὺ ἐμαγάρισε τὴν γενιά μου. Ολούς νά μή σᾶς ἔχω ἔδω νά σᾶς σφίξω τὸ λαρυγγί... νά σᾶς πατήσω χάμω τὰ μυαλά...

Και μὲ τὸ τηλεγράφημα στριγμένον ποντά εἰς τὸ λιποδυμημένον κεφάλι, κοκκινόμαυρος, μὲ τὰ μάτια θολὰ καὶ τὰς φλέβας τοῦ προσώπου πεταγμένας, ὑψωσε τὸ χέρι νά κυττήσῃ, σὰν νὰ ἐκτεποῦσε εἰς αὐτὸ δῆλην τὴν μισημένην Ἑλληνικὴν φυλήν... Τὸ χέρι αὐτὸ δύως τινὲς ἐμπρὸς ἐν ἄλλῳ ἀποφασισμένον χερὶ τὸ δόποιον τὸ ἀρπαξε... ἐν ἄλλῳ σῶμα τὸ δόποιον παρενετέμη!

— "Οχ! πατέρα... εἰπεν δέ νέος, ἔως τώρα νομίζω σ' ἐσεβάσθηκα καὶ δὲν ἀκούσεις οὔτε λόγο ἀπὸ τὸ στόμα μου... ἀλλὰ δχὶ ἔως αὐτοῦ...

— Πῶς... ἀνέκραξεν ἐκεῖνος, μανιακὸς δτὶ εὑρίσκειν ἀντίστασιν ἐμπρός του, ἀν δχὶ εἰς τὸ πράγμα, τούλαχιστον εἰς τὴν πρόδησιν... τολμῆσεν νά μπῆς ἐμπρός μου... ἐπτρός μου μέσα εἰς τὸ σπίτι μου... "Εξω ἀμέσως!... προκλέτησον... Γκριτσάν... "Εξω καὶ σὺ πι' αὐτή... ἔξω ἀπὸ δῶ μέσα... Δὲν ἔχω πια γυναικα οὔτε παιδί... "Ακούσεις... ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι μου!"

— Καλά! θρησκευεν δέ νέος μὴ γίνη δπως τὸ ηθελήσατε... Δὲν θὰ μείνωμε ἔδω μέσα πλέον, οὔτε ἔγω οὔτε δημέρεα μου.

— Νά ἐκουμπισθῆτε καὶ οἱ δυὸς ἀμέσως... νά ζήσετε εἰς τὸν δρόμο ζητιάνοι... νά φύγετε στὴν λυκοφάλια ποὺ ἐβγήκατε...

— "Εστω! ἔγω μὲ δύο χεριά ποὺ ἔχω, δὰ εἴμαι ἀνάξιος ἀν δὲν ἡμπορέσω νά ζησω μιὰ μητέρα που ἔχω εἰς τὸν κύριον αὐτούν..." Ερχετε υγειαν! Θα ξαναδῆτε τὴν γυναικα καὶ τὸ παιδί σας, μόνον δταν μόνος αἰδομανθῆτε τὴν ἀνάγκην των...

Και ἐνῷ σὰν κυκλὼν δ Βούλγαρος ὡδμα πρὸς τὴν θύραν, δ νέος ἐκσυπτε εἰς τὴν ἀγαπημένην ἀσπροισμένην κεφαλήν, διὰ δικοία τοῦ ἔμεινε μόνη πλέον εἰς τὸν κόσμον, προσπαθῶν νά τὴν συνεφέρῃ μὲ τρέμοντα χέρια καὶ ἀπηλπισμένα φιλήματα...

— Μητέρα μου... δυστυχισμένη μου μητέρα...

Ἄλλ' δ Θεός δὲν ἡθέλησε νά πληρωθῇ τὸν ἀκριβά ἀπὸ τὰ ἀξιωθόηντα θύματα τοῦ ὑπολογισμοῦ καὶ τῆς ἐλαφρότητος τὸ ἔθνικὸν ἀμάρτημα, διὰ τὸ δποῖον ὑπεύθυνοι ήσαν ἄλλοι.

Και τὴν ἐπομένην ἀμέσως τηλεγράφημα τῆς ωροικῆς πρεσβείας, πρὸς τὴν δποῖαν είχαν ἀπευθυνθῆναι, ἀνήγγειλε ἐν μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατηγείου δτὶ δ Προστόπου Τάνιε Πετρώφ, τοῦ 11 πεζικοῦ συντάγματος, ὀπέδανεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν χειρουργεῖον τῆς 7 Μεραρχίας χολεροβίλητος.

Ἡ τελευταία αὐτὴ εἰδησίς, περισσότερον ἀδύνη καὶ δηγγέλλετο δτὶ δ νίδος τοῦ ἀπέδανε μὲ βασανιστήρια, ὑπῆρχε καὶ τὸ τελευταῖον κτύπημα διὰ τὸν Βούλγαρον.

Και ἐνῷ ἡ γυναικα τοῦ συντετριμένη, ἄλλα μὲ δάκρυα εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν Θείαν Προνοιαν, δτὶ δὲν ἐπέτρεψε σφαῖραι ίδικῶν της γα φονεύσουν τὸ αἷμά της, ἐπιπτεν δολούδουσα ἐμπρὸς εἰς τὰς είκονας, ἐκεῖνος, τρομερός, ἀγριος, ἐκλείνετο εἰς τὸ γραφεῖον του, περιπατῶν ἐπάνω κατὰ σὰν θηρίον ἀνήμερον, χωρὶς ν' ἀκούῃ καὶ νά βλέπῃ κανένα...

* * *

Και δύο ήμέραις κατόπιν τὸ ἀτμόπλοιον τῆς γραμμῆς Ἀγγιάλου—Κωνσταντινουπόλεως ἐδέχετο ἐπιβάτας του ἔγα τραγικὸν ζευγός, εἰς τὸ δποῖον ἄλλως τε δὲν ἐπρόσεξε κανεὶς.

Μίαν μαυροφρορεμένην γυναικα, τῆς δποίας τὸ σκυμμένον πρόσωπον ἐσκέπαζε μελανὸς πέπλος, καὶ ἔναν ὑψηλὸν νέον μὲ θλιψμένην φυσιογνωμίαν καὶ δ ὅποιος τὴν ὑπεστήξε.

Ησαν μητέρα καὶ υἱός, ἀφίνοντες διὰ παγτὸς τὸν τόπον δποὶ ἐγενήθησαν, τὴν Βουλγαροπατημένην πατρίδα, διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, δποὶ ἔτη ἔνος μαρτυρινός των συγγενής.

Μαζὶ μ' αὐτοὺς ὅμως, ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν των ἐφαίνετο συμπορειομένη μία μεγάλη καὶ φωτεινὴ μορφή, ὑπέροχος Ἀντιγόνη, τῆς δποίας τὸ φωτοστεφανον ὑφάνθη εἰς τὴν πάροδον τῶν αἰώνων μὲ ἀνταργητινή, μὲ θυσίαν, μὲ ηρωισμοὺς καὶ δλοκαυτώματα...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ "ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΟΡΑΜΑΤΑ,"

ΤΟ ΚΥΜΑ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ

* ΔΙΗΓΗΜΑ *

Ε κείνη τὴ χρονιὰ εἶχαμε ἀφῆσει τὴν ἔξοχη μας, καὶ γιὰ νά ίδοιμε νέους τόπους, ἐπήγαμε στὴν Προτογαλία, σ' ἓνα χωριούδικι παραδίλατος.

Τὸ σπίτι ποῦ ἐκαθίσκει ἡταν κοντὰ σ' ἓνα ποταμάκι, καὶ στὴ ὥστα εἶνδος βιονοῦ, γεμάτου ἀπὸ πεῦκα. Απέναντι μας ἐν ἄλλο βιονό, πευκόφυτο καὶ αὐτό, μᾶς ἔκρυψε τὴν ἀνατολὴ τοῦ ήλιου, καὶ ἐπρεπε κάθε πρωτὶ πολὺ νά περιμένωμεν μὲς ποῦ νά τὸν ίδοιμε ν' ἀνατείλῃ. Μὰ τὸ βράδυ ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ βιονοῦ πρῶτο καὶ καλλίτερο μᾶς ἔκαιρετούσεν δην μεγάλο ἀστρο. Τὸ ουάκι, κάτω ἀπὸ τὰ παράδυρά μας, ἐκελάρυζε γλυκὰ στὴν ήσυχιὰν τῆς νύκτας, καὶ στὰ ξάστερα οειδήρα τὸν ἔπαιζαν σὰν χυσόφειδάκια ἢ ἀκτίνες τοῦ ἀστρου μαζὶ μὲ τὴν κοκκινωπὸν ἀκτίνες τοῦ γειτονικοῦ φαναριοῦ.

"Ἐνα μεγάλο πεῦκο, ψηλό, ἐμπρὸς εἰς τὸ παράδυρο μας, σὰν κάποια στοιχειωμένη ψυχή, πολλὲς φροὲς κρυφούλουσε μὲ τ' ἀεράκια τῆς νύκτας, σὰν νά ἔλεγαν μαζὶ παράξενα μυστικά, καὶ πολλὲς φροὲς ἔγερνε τοὺς κλώνους του ἐδῶθε πρὸς τὸ παράδυρο, σὰν νά ἔμειλε νά ἰδῃ τί ἐπάμναμε ἐμεῖς μέσα στὸ σπίτι, καὶ τί ἔκαμναν τὰ χαριτωμένα χειδονάκια, ποὺ κάτω ἀπὸ τὴν στέγη ἔβγαναν τὰ κεφαλάκια, ποὺ τὸν στόχο καὶ κύτταζαν, ἀκίνητα, κύτταζαν σὰν φοβισμένα καὶ σὰν νά μᾶς ὕδειχναν μὲ τὴ σιωπή των ποιὰ εὐτυχία ἔκρυψε μέσα στὴ ζεστασία της δημέρεας.

"Ἐκείνες τὴν ήμέρας ἐγίνοντο σεισμοὶ σ' δλητὴ χώρα, μὲ ἐλαφροῖς, χωρὶς νά φοβίζουν πολὺ τὸν κόσμο, γιατὶ τοὺς εἰχε πλέον συνηθίσει. Ως τὸσω πολλοὶ ἀνθρώποι περιπατούσαν ἔξω στὸν κάπιτους, ἀντὶ νὰ μένουν μέσα στὸ σπίτια. "Ἐθύγανα καὶ ἔγω συγχάρη μὲ τὴν Ἀγγη περίπτατο, πέρα στὸν κάμπο καὶ κοντὰ στὴ θάλασσα. Μέσα στὴν ήμέρα σαμένα λειβάδια, ἐκυττάζαμε κάτω ἀπὸ τὸν ζευκτό καὶ ποτίσαντας ποιὰ θυσίαν ὑμέλη. Κ' ἡταν χυμένη τὴν ήμέραν ἐκείνη γύρω σ' δλητὴ τὴ φύσι μὲ μονγκάδα, χωρὶς μέρα, χωρὶς πνοή. Φαίνεται οἱ σεισμοὶ ἐξακολουθούσαν ἀκόμη, μὲ χωρὶς νὰ τὸν νοιώθουμε ἐμεῖς στὸ ὑπαίθριο.

"Η Ἀγγη μοῦ ἔλεγεν — ἀκόμη γιὰ τὸ γάμο κοινβεντιάζαμε — πῶς φοβεῖται νά πανδρευθῆ, γιατὶ δὲν ἔξεινε τὶ χαρακτήρα θὰ είχεν διάδοσις ποὺ θὰ πάρῃ. Αν ενδιέσκε κανένα ν' ἀγαπήσῃ, θὰ τὸν έστεφανώντεο ἀμέσως. Μ' ἀν δὲν εύη; Καλύτερα θὰ ἔμενεν ἀνύπανδρη. Γιατὶ νὰ δεθῇ στη

βασιλίσσες, ἐσήκωναν τὸ ἀνθισμένο κεφάλι δρυδὸ κατὰ τὸν οὐρανό. Πίσω ἀπὸ τὸν κάμπο, ἐπάνω σ' ἓνα λόφον, ήσαν κτισμένα μερικὰ σπίτια καὶ κάμποισες βίλλες. Πιὸ πέρα, σ' ἓναν ὄλλο μικρὸ λόφον, ἐφαίνετο ἓνα μοναχικὸ σπιτάκι ἀκατοίκητο, καὶ κοντὰ στὴν αὐλὴ του ἔνας μεγάλος πλάτανος ἀπλωνε τὰ κλαδιά του σὰν χιλιάδες χέρια παραληπτικά στὸν οὐρανό. Τὸ κορμὸ τοῦ πλατάνου, φαγωμένο ἔδω καὶ ἔκει καὶ γδαριένο σὰν ἀπὸ τὰ δόντια τοῦ χρόνου, ἡταν τὸσω χονδρό, ποὺ δυὸ ἄνθρωποι δὲν θὰ μπορούσαν νὰ τὸ ἀγκαλιάσουν. Μιὰ φυσικὴ πηγὴ μὲ λίγο νερό έτρεχε στὴ ὥστα του.

"Ἐπερπατούσαμε μὲ τὴν Ἀγγη κάτω στὸν κάμπο, μόνοι, καὶ δένας κοντὰ στὸν ἄλλον, Εσκύριμε καὶ ἔχαστεναμε κανένα λουλουδάκι — ἀκτίνες τοῦ γειτονικοῦ φαναριοῦ. "Ἐνα μεγάλο πεῦκο, ψηλό, ἐμπρὸς εἰς τὸ παράδυρο μας, σὰν κάποια στοιχειωμένη ψυχή, πολλὲς φροὲς ἔγερνε τὸν στόχο μας — πότε καὶ στὴ θάλασσα, καὶ πότε καὶ τὸ λόφο καὶ πότε, πίσω ἀπὸ αὐτόν, ἔνα πολὺ ψηλὸ βιονό, σκεπασμένο μὲ μιὰ στοχτιάν ομώχλη. Κ' ἡταν χυμένη τὴν ήμέραν ἐκείνη γύρω σ' δλητὴ τὴ φύσι μὲ μονγκάδα, χωρὶς μέρα, χωρὶς πνοή. Φαίνεται οἱ σεισμοὶ ἐξακολουθούσαν ἀκόμη, μὲ χωρὶς νὰ τὸν νοιώθουμε ἐμεῖς στὸ ὑπαίθριο.

"Η Ἀγγη μοῦ ἔλεγεν — ἀκόμη γιὰ τὸ γάμο κοινβεντιάζαμε — πῶς φοβεῖται νά πανδρευθῆ, γιατὶ δὲν ἔξεινε τὶ χαρακτήρα θὰ είχεν διάδοσις ποὺ θὰ πάρῃ. Αν ενδιέσκε κανένα ν' ἀγαπήσῃ, θὰ τὸν έστεφανώντεο ἀμέσως. Μ' ἀν δὲν εύη; Καλύτερα θὰ ἔμενεν ἀνύπανδρη. Γιατὶ νὰ δεθῇ στη

Ων μέναν ανδρα ποῦ ως τα χθες δεν θά τὸν εργάρισε; Καλύτερα νὰ περάσῃ μόνη τους ανδρούς τῆς ζωῆς.

Κ' ἐγώ τῆς ἔλεγα:

— Γιατί τόχα φοβεῖσαι; Μήπως θὰ ζήσης χλια χρόνια; Μήπως ήξενόης διὰ θὰ ζήσις ως αὐτό; Μήπως γνωρίζεις διὰ αὐτὸς ποῦ ὁ μάγαπήσης, διὰ μπορέσῃ νὰ γεμίσῃ τὴ ζωὴ σου μὲ τῆς προσδοκίες ποῦ τρέφεις γιὰ αὐτόν; Πάρε τὸν πρῶτο ποῦ θὰ διαλέξῃς, καὶ προχωρήσε, προχωρήσε στὸ γάμο, μὴ δειλιάζης. Διάλεξε τὸν πρῶτο ποῦ θὰ καταλάβῃς πῶς μπορεῖ νὰ σου ευμορφαίνῃ λιγο τὴ ζωὴ, καὶ ἀφησε τους φόρους... Μόνον ἐμένα μήν πάρεις.

— Θὰ ἔπαινα ἐσένα, μὰ κάτι μᾶς χωρίζει, κάτι μὲ διάχνει ἀπὸ κοντά σου.

— Προχωρήσε, προχωρήσε, χωρίς ἐμένα...

— Μὰ τι μᾶς χωρίζει, καὶς μου, Τίποτε δεν βλέπω... Ο Μπρούνος σέρνεται ἐπάνω μου... Ξέρω κ' ἐγώ; Νὰ δ' οκύλος, μὲ κύτταξε, καὶ φεύγει... φεύγει κι' αὐτός!...

II

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔγεινεν ἐνας μεγάλος σεισμὸς καὶ μιὰ μεγάλη βοή, σὰν ἀπὸ μακρινὸν κανονί, ἀντήχησε κάτω στὴ γῆ, κ' ἐπάνω στὸν οὐρανό. Ο Μπρούνος μᾶς ἀφησεν ἔξαφνικά, ἔτρεξε στὴ φίλα τὴν ἑνὸς δένδρου, ἔπειτε γάμω καὶ δόχισε νὰ ουδελιάζῃ τρομακτικά. Απὸ τὸ χωριούδικα τοῦ λόφου εἶδαμε νὰ βγαίνῃ πυκνὸς καυριατός, καὶ τὸ ἔφημικό σπιτάκι στὸν ἄλλο λόφον ἐνυφροβολιάσθηκε σὲ χαλάσματα. Ἐνας τοῖχος τοῦ μόνον ἔμεινε ὅρδος μὲ τὴν πόρτα πρὸς τὴ θάλασσα. Κ' εἶχε μείνει κλειστὴ ἡ πόρτα μὲ τὸν σιδερένιον σύνοπτην ἀπὸ πύσιο βαλμένον στὴ θηλιά. Μόλις συνήλθαμε ἀπὸ τὸ φόβο — ή Ἀγνῆ εἶχε τώρα σφιχθῆ στὸ πλευρό μου, μ' ἀγκάλιασε μὲ τῶνα χέρι καὶ μὲ τὰλλο ἔκαμε τὸ Σταυρό της — μόλις συνήλθαμε, τὸ βλέμμα μᾶς ἔπεισε στὸ μικρὸ χωρίο ποῦ, σὰν νὰ κάπνισε γκρεμισμένο, ἔδιωγνε λές τους κατοικους του σὰν τρελλούς, κ' ἀκούσαμε φωνές, θρήνους, κλάματα. Η γῆ ἀκόμα ἔσειόταν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μᾶς... Ενας ἀλλοκοτός φόβος μᾶς ἐπῆρε, κι' ἀρχίσαμε νὰ τρέχωμε κ' ἔμεις, χωρίς νὰ ξέρωμε ποῦ πάμε.

— Πάρε μὲ ἀπὸ τὸ χέρι — μοῦ εἴπε η Ἀγνῆ, κ' ἔτρεμε. Μή φεύγεις ἀπὸ κοντά μου, σὲ παρακαλῶ — ἔποδόσθεσε, κ' ἔσφιγγε τὸ χέρι μου δυνατά, σὰν νάδεις νὰ τὸ κολλήσῃ μᾶς μὲ τὸ δικό της.

— Μή φοβάσαι — τῆς εἰπάται γιὰ δένα εἶμαι δῶ. Εἴχαμε φθάσει στὸ λόφο ποῦ ήταν ὁ πλάτανος μὲ τὸ χαλασμένο τώρα σπιτάκι. Απὸ τὸ τρέξιμον ή Ἀγνῆ εἶχε λαχανιάσει.

— Διψῶ! μοῦ εἴπε. Λίγο νεράκι.

“Η πιγή στη φίλα τοῦ πλατάνου εἶχε στέρεψει τὴν στιγμὴν ἑκείνη. Λίγο θόλο νερό εἶχεν ἔξαφνα μάναβρυσει. “Η Ἀγνῆ ἔβουτηξε σ' αὐτὸ τὸ δάκτυλο τῆς κ' ἔδροσεις τὸ στόμα της. Μάσε λίγο ἥλθε τρέχοντας καὶ λαχανιασμένος δι Μπεναρδίνος κ' ἔκατάπιεν δῦλο τὸ θολό νερό. Κι' ἀρχισε πάλι ν' ἀλιχτᾶ καὶ ἐπάνω μου καὶ νὰ κυττάξῃ κατὰ τὴ θάλασσα.

Τότε ἀλλο βουητὸ κ' ἀλλο μπονμπουνητὸ ἐτάραξε τὴ γῆ καὶ ἀντήχησε στὸν οὐρανό. Κάτι κομματια βράχων ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸ βουνὸ ἔπεσαν κάτω στὴ λαγκαδιά. Ο σύλος ουθλιαζε δυνατά.

— Κύτταξε κεῖ! Κύτταξε! μοῦ εἴπεν ή Ἀγνῆ τρομαγμένη, καὶ μούδειξε τὴ θάλασσα.

Θέε μου! Τί νὰ ίδω! Εἶχεν δῆλη η θάλασσα σηκωδή, σὰν ἔνα τεράστιο κῦμα, ψηλὰ ως στὴ μέση τὸ οὐρανοῦ, κ' ἔρχόταν δῆλη κατὰ τὴ στιγμή, καὶ ἐπάνω μας. Στὴν δοχὴ δὲν ἐκαταλαβα τί ήταν μοῦ ἔφαντης σὰν σύγνεφο.

— Εχαθήκαμε! φωνάζει η Ἀγνῆ, καὶ κυττάξει δεσια καὶ δριστερά, ἔτομη νὰ μ' ἀφηση καὶ νὰ φύγη.

— Ποῦ πᾶς; τῆς εἴπα. Θαφεῖς πῶς θὰ σωθῆς μόνη; Εδῶ, κοντά μου, ἔτλασμηκες νὰ μένης στὸ πλευρό μου μὰ εἶσαι πιὸ ἀσφαλισμένη, μ' ὃν χαθῶ ἐγώ, θὰ πάμε μᾶς.

— Συχώρεσε με... Ναί, μᾶς σὸν καλύτερα.

Κι' ἀρχισε νὰ κλαίῃ σὰν παιδί ἀπὸ τὸ φόβο. Καὶ μούδηφιγγε τὰ χέρια δυνατά. Κι' ἐνδιμάζα ἐγώ πῶς ἐγκρεμιζόμοντὸν ἔκεινη τὴ στιγμὴ στὴν ἀβύσσο μᾶς της. Ενοιωθα τὸ κορμὶ τῆς δίπλα μου νὰ παγώνῃ. Τὰ μάτια της, σὰν νὰ εἶχαν ὀλλοιμωριάσει, ἔκυτταζαν στὸ χαδὸς χωρίς βλέμμα. Εγώ ἐσυλλογιζόμοντ, σὰν μὲ πολλὲς καὶ σὰν μὲ καρμιὰ αἰσθητοι. Τί θὰ γίνωμε; Τί θὰ κάμωμε; Πῶς θὰ σωθῶμε; Λέν τολμούσα νὰ κυττάξω τὸ κῦμα. Τὸ αἰσθάνορμὸν νὰ τρέχῃ χλιάδες μίλια τὴν ώρα, καὶ νὰ φθάνῃ πάνω ποὺ ἡμαστε μεῖς. Θὰ ἐσάρωνεν δῆλα στὴν δομή του — τὴν γῆν δόλοκληρη, κ' ἔμας μᾶς, καὶ θὰ χανάμεθα στὰ καταχόνια... Πῶς ν' ἀντισταθῶμε; Ποῦ νὰ στηριχθῶμε; Ποὺς δὲ βαστάξῃ βράχος, δένδρο, τοῖχος, Πῶς; Νὰ τί εἶνε η ζωὴ! Ενα κῦμα σὲ πλαινεῖ, καὶ πᾶς γιὰ πάντα. Χορδὴ σ' ἔκεινον ποῦ γίνεται. Όλύμπιος σ' ἔνα τέτοιο κῦμα. Επρέπε κ' ἔμεις νὰ βροῦμε κάπου στήριγμα. Βράχος δὲν ήταν ἔκει κοντά, καὶ τὸ κῦμα τρέχει, πετά.

— Ενα σχοινί — λέγω της Ἀγνῆς — ένα σχοινί, μια τριγιά νὰ δεθοῦμε.

— Ετοξέαμε μέσα στὸ χαλασμένο σπιτάκι. Ο

* Ο ΠΟΛΕΜΟΣ *

Μπρούνος ἐμπερδεύετο πάντα στὰ πόδια μας. Ενδηκάμεν έκει μέσα σχοινί.

— Ποῦ θὰ δεθοῦμε; μ' ἔρωτῷ η Ἀγνῆ.

— Νὰ έκει στὸν πλάτανο, γιὰ νὰ μή μᾶς πάρῃ τὸ κῦμα. Αν πάρῃ τὸν πλάτανο, ἀς πάρῃ κ' ἔμας.

— Αχ, γέρικο δένδρο πῶς μοῦ ἔφαντης ἔκεινη τὴ στιγμή! Ήσουν τὸ αἰώνιο δένδρο της ζωῆς, έκεινο ποῦ, δπως λέει τὸ παραμύθι, βαστᾷ ἐπάνω του τὸν κόσμο, σὰν τὸν Ατλαντα.

Μ' ἀλλοίμονό μας! Τὸ σχοινὶ δὲν ἔφθανε νὰ περιτυλέη ἔμας καὶ τὸ κορμὶ τοῦ πλατάνου. Επειτα καὶ δι Μπρούνος εἶχε λαχανιάσει στὴ φίλα της, καὶ δὲν μᾶς ἥθελε κοντά του, μᾶς ἐγαγύγιζε, σὰν νὰ ἥθελε νὰ δέσουμε κι' αὐτὸν μᾶς μὲ τὸ δένδρο.

— Τί νὰ κάμωμε τώρα; Εφώναξα ἔτσι ἀσυνέδητα μέσα στὸ πλευρό.

Τὸ κῦμα ἔφθανε ἀπὸ μακριά, κοντοζύγωνε,

“Ενα φορτηγὸν αὐτοκίνητον εἰς τὸν δρόμον της Υπα.

κ' ἐνδιμίζεις πῶς δῆλη η θάλασσα ἐσηκώθηκε κατὰ τὴν γῆς... Εσύρα τὴν Ἀγνῆ κοντά μου κ' ἔτρεχαμε πάλι σὰν τρέλλοι. Επήγαμε πίσω ἀπὸ τὸ τοίχο τοῦ γκρεμισμένου σπιτιοῦ, ποῦ μοῦ ἔφαντηκε σὰν ἀσπίδα της ζωῆς.

— Εδῶ — εἶπα της Ἀγνῆς — θὰ προτυλαχθῶμε. Καιρὸ δὲν ἔχουμε πλέον. Ισως ἀνθέξει στὸ κῦμα δπως καὶ στὸ σεισμό. Ισως πέσῃ ἐπάνω μας, ποὺν φθάσῃ τὸ κῦμα.

— Α, αὐτὸ τὸ προτιμῶ — ἀναστέναξε η Ἀγνῆ.

— Νὰ ή πόρτα, μλεισμένη διόρυτη μὲ τὸ σίδερο. Ελα γλήγωρ η Ἀγνῆ. Αὐτή νεη σωτηρία μας. Δέσου σφιχτὰ μὲ τὴν μίαν ἀκρη τοῦ σχοινιοῦ, κρὸν ἔλθῃ δι Μπρούνος καὶ μᾶς ἐμποδίση πάλι. Μὲ τὴν ἀλλη ἀληθη δεδῶ ἐγώ. Μήπως θέλῃς νὰ σὲ δέσω ἐγώ, γιατί έσυ τρέμεις...

— Οχι, δένομαι μόνη μου.

— Εγώ ποὺν δεδῶ, ἔθηλιασα τὸ σχοινὶ στὸ σί-

δερο τῆς πόρτας σφιχτά, κ' ἔπειτα ἐπύλιξε τὴν
ἀψη στὴ μέση μου κ' ἔκαμα διπλῇ θηλιά.

Ἐτοι δεμένοι ἐμείναμε, χλωμοὶ μέχρι θανάτου, πίσω ἀπὸ τὴν θύρα καὶ περιμέναμε. Δὲν
ἔβλεπαμε πλέον τὸ κῦμα. Τὸ γοιαθάμε μὲ μιὰ
χρυσάδα τῆς καρδιᾶς, σὰν μισοπεδαμένο.

III

Ἡ Ἀγνή γιὰ μιὰ στιγμὴ ἥθελησε νὰ βγάλῃ
ἔξω ἀπὸ τὸ κούφωμα τῆς πόρτας τὸ κεφάλι, νὰ
προχωρήσῃ στὴν ἄκρη τοῦ τοίχου καὶ νὰ ἰδῃ
πέρα.

— Τὸ σκυλί! — μοῦ φωνάζει ἐξαφνικά — θὰ
τὸ πάρῃ τὸ κῦμα, θὰ τὸ πνίξῃ! Δὲν θὰ τὸ σώ-
σωμε;

Ἐνας σφοδρὸς ἀέρας ἐφύσησε μὲ δρμὴ
κ' ἐπῆρε τὴν φωνή της. Κ' ἥλθεν ἀπὸ τὴν θάλασσα
ὁ ἀέρας, σὺν φοβισμένος, σὰν νὰ τὸν ἔκυνη-
γοῦσε τὸ τεράστιο κῦμα, σὰν νὰ ἥθελε κάπου
νὰ πιασθῇ κι' αὐτός. Κι' ὅρπιαζεν ὁ ἀέρας στὴν
δρμή του τὴν Ἀγνή. Ἔφοιξα δλῶς! Δὲν ἦταν
λοιπὸν δεμένη; Ἐσκέφθηκα. Ἐλύθηκε τὸ σχοινί;
Κανεὶς δὲν μ' ἀπάντησεν. Ο Μπροῦνος εἶχε
πολλήσει στὴν ρίζα τοῦ πλατάνου κούλουριασμέ-
νος, κι' οὐρλιαζεν ἀπαίσια. Η Ἀγνή εἶχε πέσει
κατὸ γῆς.

— Πίσσε με! μοῦ φωνάζει μὲ μισόσθυμενη
φωνή. Σῶσε με! Χάνομαι!

Ἐγὼ ήμιον δύμως δεμένος. Πῶς νὰ τὴν σώσω;
Απὸ ἔνα ὑπεροχόσιο βόγγο, ποὺ ἀντηγούσε στὸ
χάρος ἔνοιαθα πῶς τὸ κῦμα ἔφθανε. Οὔτε χίλια

μέτρα δὲν θὰ ἦταν πλέον μακριά... Κόβω τὸ
σχοινὶ ποὺ μ' ἔδενε στὸ σίδερο τῆς πόρτας, καὶ
τρέχω, καὶ σκύψτω κοντά της.

— Δὲν είχες δεθῆ; τὴν ἔρωτῶν. Πῶς ἔλυθης;

— Δὲν είχα δεθῆ καλά ἐπίτηδες, μὲ τὴν ἴδεα
νὰ φύγω ἀπὸ κοντά σου, διαν ἔβλεπα τὸν κύν-
δυνον...

— Κακή! Καὶ τώρα ἀκόμη δὲν ἥθελες νὰ δε-
θῆς μαζί μου, ἀφοῦ βλέπεις πῶς θὰ μᾶς ἐνώσῃ
ὁ θάλαττος, κι' ἀφοῦ ξέρεις πῶς εἰσαι ἀδυνατώ-
τερη ἀπὸ μένα, καὶ μιὰ πνοὴ ἀνέμου σὲ φύγει
κάτω, Ἐλλα γρήγορα, γρήγορα, δέσον πάλι, γιὰ
νὰ χαθοῦμε μαζί, γιὰ νὰ μᾶς φουφήξῃ ἡ ἀρνοσσός.

— Θέλω μαζί σου νάμαι! Μαζί σου στὴν αἰώ-
νιότητα, μαζί σου! Φοβοῦμαι μόνη! Δέσε με σύ-
καλα στὸ πλευρό σου. Σφίξε τὸ σχοινὶ στὴ μέση
μου ώστε μπορεῖς. Νὰ μη γωρισθῶ ποτὲ ἀπὸ
σένα, ποτέ, ποτέ. Καλός εἰσαι, κακός εἰσαι, μαζί
σου θέλω νὰ χωιδ... Νὰ η Μοιρά μου, φθά-
νει... Ερχεται η Νύκτα...

Δὲν είχε τελειώσει τὰ λόγι αὐτὰ τὰ κομμένα,
κ' ἔνα κῦμα, ἔνα πελώριο βουνὸ βαθυπρά-
σινο, μ' ἔνα βόγγο ταραγμένου ὥκειανοῦ, ὥρ-
μησε ἐπάνω στὴ στεριά, κι' ἀφοισε κ' ἐσκασε,
κι' ἀπλώθηκε, κ' ἔφθασεν ὡς τὸν πλάτανο. Ἡ
πνοή μου ἐπιασθηκεν. Ο Μπροῦνος μ' ἔνα οὐρ-
λιασμα, κόμματιασμένο στὸ λάρναγά του, σὰν
κάτι νὰ ἔτρωγε, σὰν κάτι νὰ ἔπινεν, ἀλίχτησε
κατ' ἐπάνω μας, μὰ τὸν ἔρρούρησε τὸ κῦμα...

Σκοτάδι τριγύρω, κ' η ἀκτίνες τοῦ μεγάλου
ἄστρου ἔπαιζαν σὰν χρυσοφειδαῖα μέσα στὰ νερά.

(Βιένη)

ΛΑΜΠΡΟΣ ΑΣΤΕΡΗΣ

ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

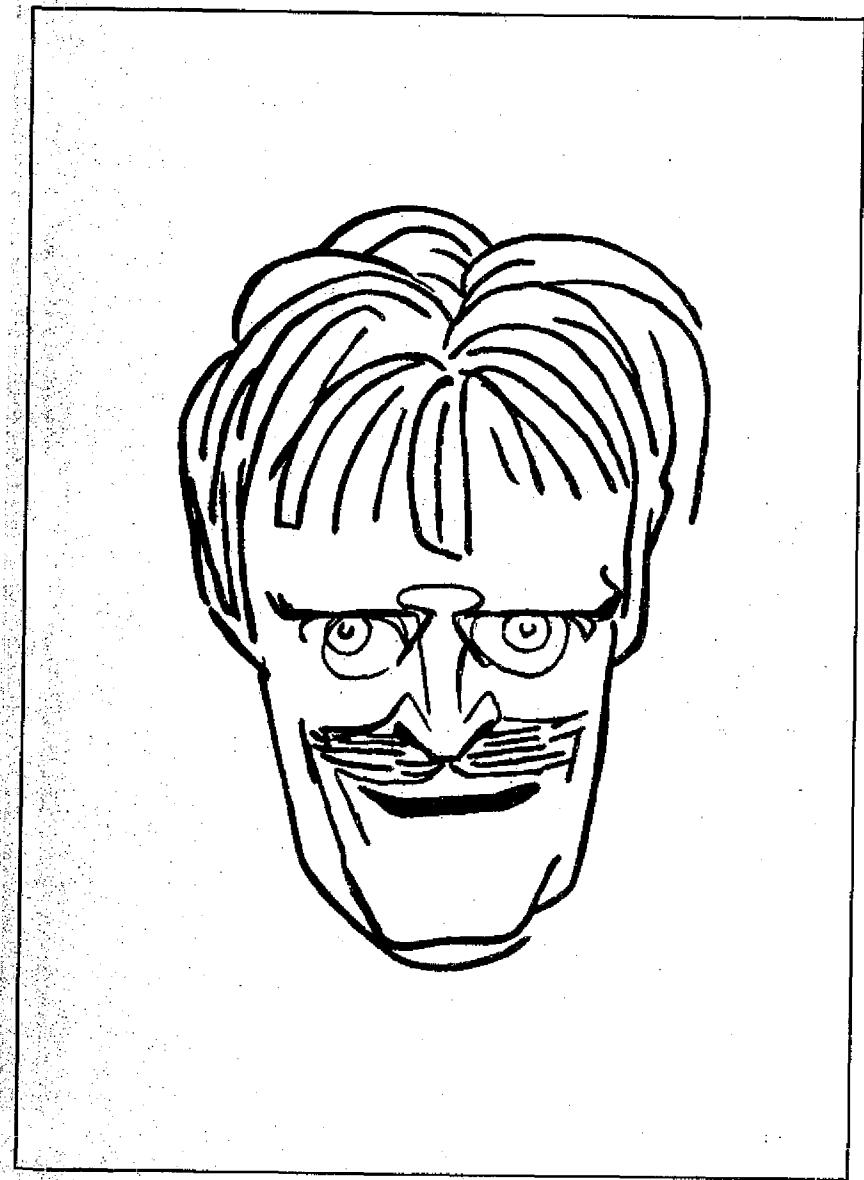
Μὲ τῶν ἀγέρων τὰ φτερά
πετοῦμ' ἔκει, δύον ή καρδά
ἐπιλύγη ἀπὸ ἀμοη σὲ ἀκοη
μέσα σὲ μανδο δάκρυ.

Μὲ τῶν χειμάρρων τὴν δρμή
χυνόμαστε, δύον στεραγμοί.
Ἑχοντ, αἴωνες τώρα,
στὴ σκλαβωμένη χώρα.

Μὲ τὴν φωτιὰ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τὴν δργὴ τοῦ κεφαλοῦ
τὸν βάρβαρον χινοῦμε,
καὶ ἀλυσίδες οποῦμε.

Μὲ τὴ δική μας τὴ ζωή,
δινοῦμ' ἐλευθεριάς πνοή.
Χειρός δ' τοῦ ποὺ θὰ πάρῃ
τῆς δάφνης τὸ πλωτάρι.

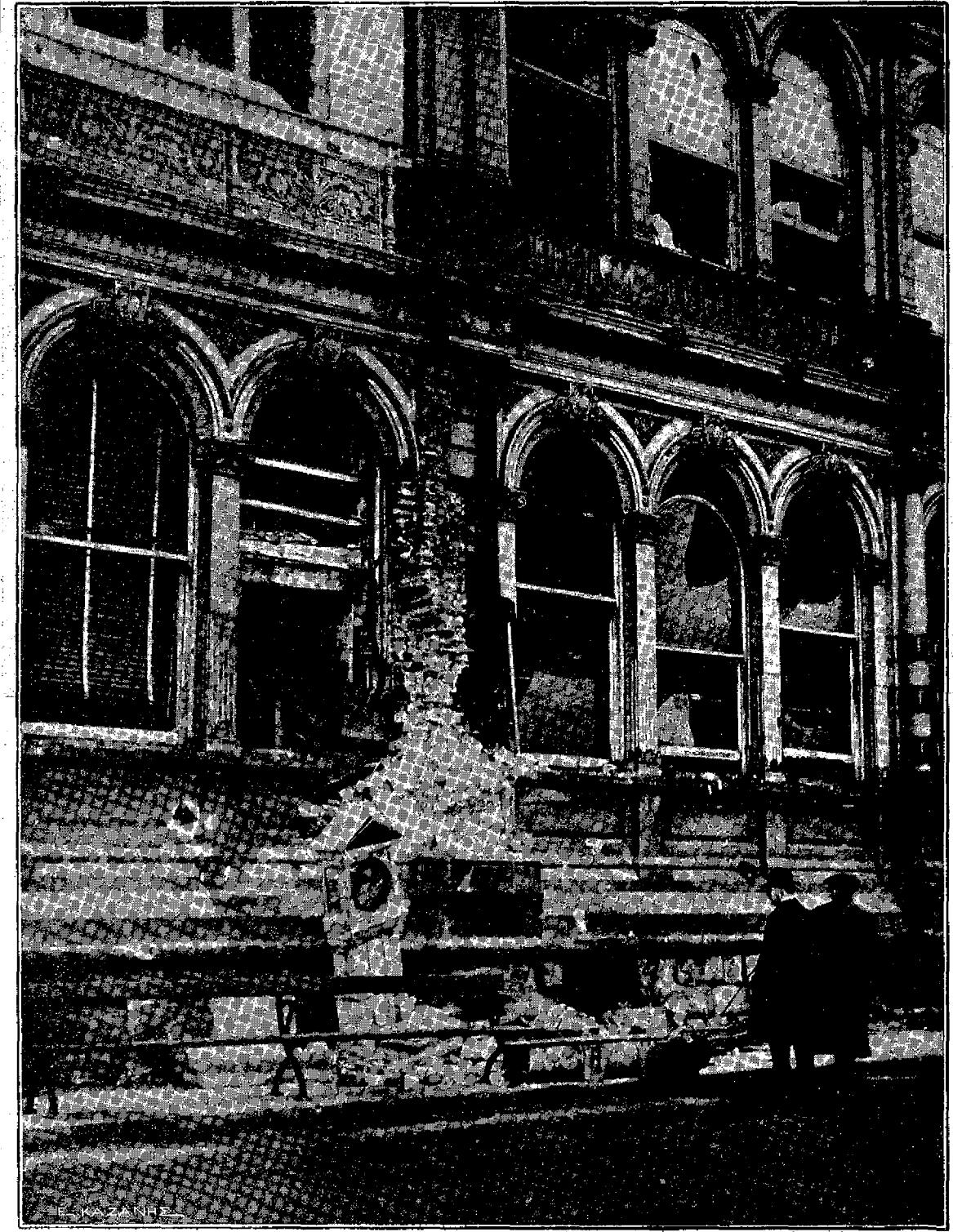
Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Kurt Hamsin.

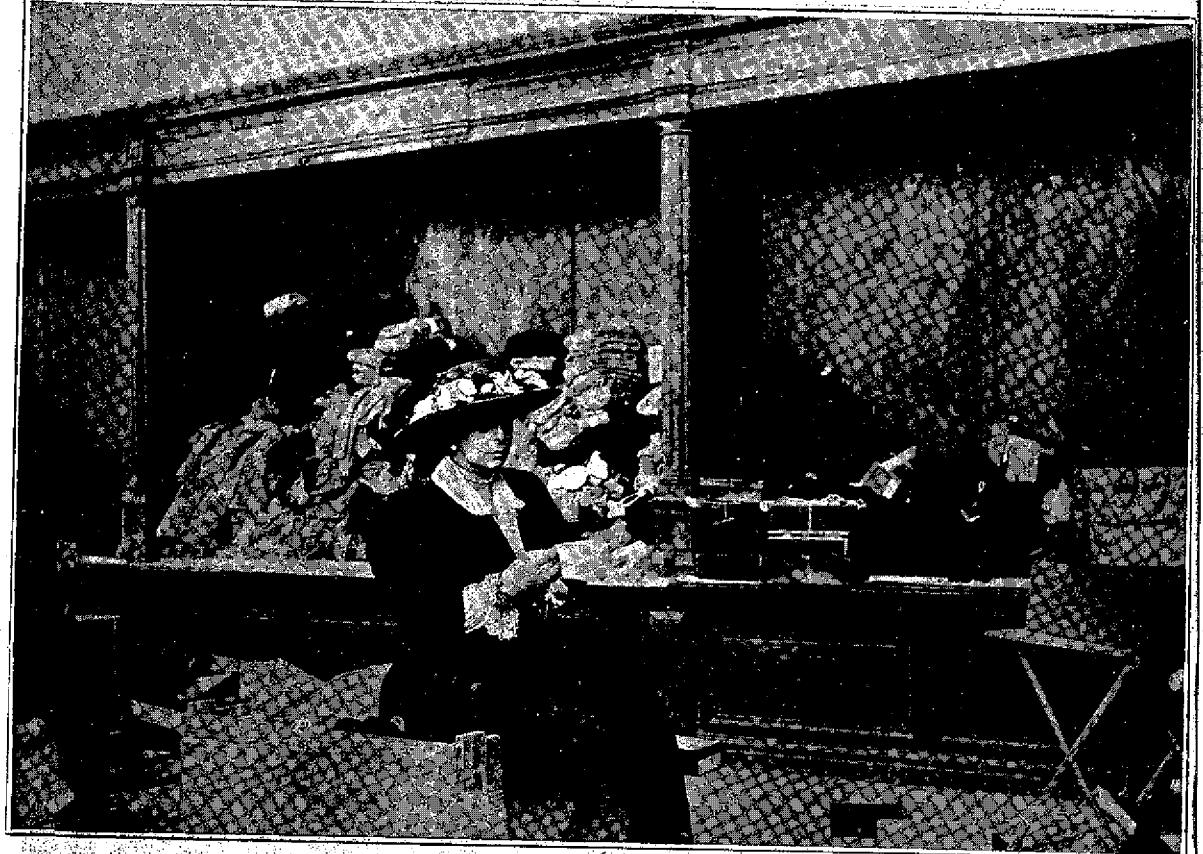
ΚΝΟΥΤ ΑΜΣΟΥΝ

Γελοιογραφία
Όλάφ Γκούλμπεργκ

* ΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ *

Το Μέγα Σενοδοχείον της Scarborough (Αγγλία)
μετά τών βομβαρδισμών της πόλεως υπό τών Γερμανών.

Η. Α. Β. Υ. Η Πρωγκήπισσα Έλένη, παραλαμβάνουσα τὰ εικοστομυίλια παιχνίδια πονόδοτεν ἡ Αμερική εἰς τὴν τότε πρεσβείαν τῆς Ἑλλάδος κυρίαν. Ναόναν Α. Σλήμαν.

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΕΙΑΣ

Μαζί από τὰς παραδοξοτέρας φυσιογνωμίας, ποὺ χαρίζει τὸ παρελθόν εἰς τὴν ἔρευναν, εἶναι καὶ ὁ Γάλλος Φωβέλ, πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ μακρὸν σειρὰν ἐπών.

Μόλις ἀνέτειλεν δὲ ΙΘ' αἱδὼν ἐπεφάνη καὶ αὐτὸς. Διὰ τὴν ἀκρίβειαν ἀπὸ τοῦ 1781 ἡρχίσεν ἐπισκεπτόμενος τὰς Ἀθήνας, κατ' ἀρχὰς ὡς περιηγητής καὶ ἀπεσταλμένος καλλιτέχνης καὶ κατόπιν ὡς προξενικὸς ὑπάλληλος.

Διέμεινε δὲ μέχρι τοῦ Ἀγδόνος καὶ κατὰ τὰς δοχὰς αὐτοῦ, κατόπιν δὲ ἔφυγεν ἔξαλλος ἀπὸ τὸν θυμόν του, δχὶ τόσον διότι ἡτο φιλότουργός ἡ μισέλλην, ἀλλὰ διότι δὲ Ἀγῶν τοῦ ἔχαλλασε τὴν ἡσυχίαν του. Ἐγκατεστάθη δέ, διατηρῶν τὸν τίτλον του, εἰς Σμύρνην, δπου καὶ ἀπέθανε τῷ 1838.

Ήτοι ζωγράφος, ἀρχαιολόγος, νομισματολόγος, κατασκευαστής ἔκμαγείων, συλλέκτης, ὀλί-

γον ἀρχαιοκάπηλος, ὅδηγος καὶ ἀρωγὸς τῶν περιηγητῶν καὶ τῶν ἔξεων ἐν γένει, γεωγράφος, ἀρχιτέκτων, πρὸ πάντων δημος συλλέκτης.

Οἱ περιηγηταὶ περιγράφουν καὶ χαρακτηρίζουν τὸ σπίτι του ὁμοσεῖον ὀλόκληρον—ὅς καὶ δι μανδρότοιχός του ἀπέτελετο ἀπὸ ἀρχαῖα τεμάχια γίνεται καὶ ἐνεπίγραφα!

Πολλὰ ἔγορησαν περὶ αὐτοῦ καὶ ἐκτενής βιογραφία του μάλιστα ἔξεδόθη, χωρὶς πάντα ταῦτα νὰ εἶναι ἐπαρκῆ. Συχνὰ μνημονεύονται αἱ ἀρχαιολογικαὶ καὶ τεχνικαὶ γνῶμαι του καὶ αἱ ποικίλαι περὶ τῶν Ἀθηνῶν πληροφορίαι του. Πολλάκις οἱ ιστοριοδίφαι καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι καταφέγγουν εἰς τὸ περισωθὲν ἐν Παρισίοις περιφέρημον πορτοφόλλι του, πλῆρες σκίτων καὶ σημειώσεων. Κανεὶς δημος, μέχρι τοῦδε, δὲν ἀνέλαβε τοὺς κόπους καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ ἀρχαιολογικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ του μνημονεύ-

νοῦ, ἐκδίδων ἔργον, φέρον τὸ δνομα τοῦ Φωβέλ καὶ ἀποτελούμενον ἀπὸ τὰς ἑκάστοτε ἔξενεχθεῖσας γνώμας του καὶ δοθείσας πληροφορίας του. Μόνον τινὲς τῶν ἀπεικονίσεων τοῦ πορτοφολλού του ἔξεδόθησαν μὲ τὸ δνομα τοῦ κοπιάσαντος καὶ ἐρμηνεύσαντος ἐκδότου. Τὸ πολύτιμον πορτοφόλλιον τοῦτο, περιέχον χειρόγραφά του, ἔγγραφα, χάρτας, σχεδιαγράμματα τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπεικονίσεις, ἡγοράσθη παρὰ τῆς Γαλλ. Κυβερνήσεως ἀντὶ φρ. 500. Εἰς τὰς σημειώσεις του καὶ τὰς ἐπιστολὰς του πολλάκις καυχᾶται διὰ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἔρευνας του καὶ τὰς ἀνακαλύψεις του. Μία δημος ἀνασκαφῇ ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν ἐκτλητικῆς συντηρήσεως τάφον, τὸν τάφον τῆς Ἱερείας τῆς Ἀθηνᾶς, δῆτας τὸν ὄντος, ἡ δὲ ἐπιτυχία αὐτῇ κυριολεκτικῶς τὸν ἔξετρόλλανε καὶ εἶναι φυσικὸν τοῦτο, ἀφοῦ δὲν ἡτο μόνον ἀρχαιολόγος ἀλλὰ καὶ καλλιτέχνης.

«Τὴν ὀραιοτέραν ἡμέραν τῆς ζωῆς του» ἀποκαλεῖ ἐκείνην, καθ' ἥν ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς δῆδον ἀνεκάλυψε τὸν τάφον τοῦτον, τὸν δποῖον περιγράφει εἰς ἐπιστολὴν του.

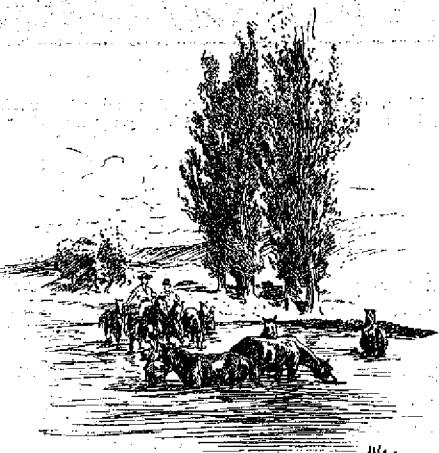
Ολόκληρος δὲ σκελετὸς τῆς ιερείας διέτηρετο θαυμάσια. Διετηροῦντο ἐπίσης ἔχην τῆς στρωμάτης, ἐπὶ τῆς ὅποιας ἦτο κατακελμένη. Προσκεφάλαιον φαίνεται ὅτι θὰ ἀνύψωνεν ὀλίγον τὴν ὀραίαν τῆς κεφαλῆν, ἀναδεδεμένην διὰ στεφάνου ἐκ φύλλων καὶ καρπῶν ἐλαῖας, ἐκ χαλκοῦ ἐπιχρύσου. Παρὰ τὸ λείφαντον ὑπῆρχον τεμάχια θήκης, κεκοσμημένης διὸ ἔχίνων καὶ σπειρῶν ἐξ ἐλέφαντος καὶ ὀνθεμίων ποικιλωτάτων. Παρὰ τοὺς πόδας τῆς ἐσώζοντο τεμάχια μουσικοῦ ὄργανου ἀπὸ πιξίον, ἔχοντος σχῆμα βιολίου ἐπίσης ἐκεὶ ὑπῆρχον καὶ τεμάχια ξυλίνου κτενίου, μία σιδηρᾶ στλεγγίς καὶ δύο τήλινα ἀγγεία.

Ἡ ἐσωτερικὴ θήκη εἶχε τέσσαρας μεγάλους χαλκοῦς κρίους, ἀνάγλυφα δὲ ὀραίας τέχνης ἐκόσμουν τὴν μαρμαρίνην λάρνακα.

Φαντασμῆτε τῷρα τὸν Φωβέλ, δταν ἀπὸ τὰ χώματα τῆς λήθης ἥλθεν εἰς τὸ φῶς δ. θαυμάσιος αὐτὸς τάφος.

Τί νὰ ἔγιναν ἀρά γε δὰ αὐτὰ τὰ συντρέματα μᾶς ποιητικῆς ζωῆς;!...

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

Ο ΒΑΤΡΑΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

* ΑΡΑΒΙΚΟΣ ΜΥΘΟΣ *

Ἐνας βάτραχος εἶπε μία βραδνὰ στὸ Καλοκαῖρι:

— Αρχοντά! Μή βιάζεσαι νάφήσης τὸ βασιλεῖο σου στὸν Χειμῶνα! Εγέννησες τὰ ρόδα γιὰ νὰ τὰ παραδώσῃς στὰ θανάτουμα ραπίσματά του;

— Συγγράμην! ἀπεκοίμη τὸ Καλοκαῖρι. Δέν ἡξευρα πῶς είχες τόσην ἐκτίμησιν στὴν καλλονὴν τῶν ρόδων..

— Νὰ σου πῶ τὴν ἀλήθεια, λέγει πάλι δ

βάτραχος, δὲν ἐνδιαφέρομαι τόσῳ πολὺ γιὰ τὰ λουλούδια, ἀλλὰ μὲν φύγης δὲν θὰ μπορῶ πιὰ ν' ἀναγγέλλω στὸὺς ἐφωτευμένους ὅτι ἐφθασεν ἡ νύχτα ἡ γλυκεῖ.

— Τούτη τὴν στιγμή, ἀπήγνησε τὸ Καλοκαῖρι, μιὰ νυχτερίδα ἐπίσης ἡρθε καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ παρατείνω τὴν διαμονή μου. Μονάχα αὐτὴ μοῦ ὀνμολόγησεν ὅτι τὸν χειμῶνα εἶνε σπάνια τὰ ἔντομα τῆς νυκτός.

Κ. Τ.

Η Α.Β.Υ. ή Πρωγκηπίσσα 'Ελένη, μετά τῶν θυγατέρων Της και τῶν κυριδίν E. Ροΐδη, Λ. Σερπιέρη και Γ. Βαλτατζή εἰς τὸ Ζάππειον, διονομούντο τὰ ἐξ Ἀμερικῆς παιχνίδια διὰ τὰ παιδιά τῶν προσφύγων.

ΧΑΤΑΜ ΤΑῦ

* ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΣΑΑΔΗ *

Τὸ ἄλλο τοῦ Χατάμ Τάῦ ἦταν μαῦρο σὰν τὸν κόρακα καὶ σὰν τὸ σίφουνα γρήγορο. Ή γρήγορά του περνοῦσε καὶ τῆς ἀστοπῆς. Σὰν ἔτρεχε, μόλις ἀγγίζε τὴ γῆ, καὶ ἀν τὴν ἀγγίζε, στίμες πετοῦσαν τὰ πέταλά του, ποὺ σὲ τύφλωνται. Θάρρεβες πῶς ἦταν σὰν τὸ μαῦρο σύννεφο ποὺ τὸ κυνηγάει ἡ θύελλα στὰ πλάτια τ' οὐρανοῦ. Σὰν τὸν ἔχειλισμένο χείμαρρο, διάβαινε δριμυτὰ τῆς ἀποστάσεις μέσα σὲ πυκνὸν κουνιαχτὸν καὶ οἱ ἀητοί, ποὺ δοκίμαζαν νὰ παραβγοῦν στὸ τρέξιμο μαζί του, μένανε πίσω, κουρασμένοι.

Ἡ δόξα τοῦ φιλόξενου καὶ δίκαιου Χατάμ ἀκούστηκε στὰ πέρατα τῆς γῆς. Ο Σουλτάνος τῶν Ρωμηῶν εἶπε στὸν πατέρα του μιὰ μέρα:

— Εἴμαι περίεργος νὰ μάδω, ἀν ὁ Χατάμ Τάῦ ἔχει κερδίσει δίκαια τὴ φήμη του. Θὰ τοῦ ζητήσω τὸ περίφημο ἀπί του, "Αν μοῦ τὸ στείλῃ, θὰ πιστέψω στὴ γενναιοδωρία του, ὅν ἀρνηθῆ, θὰ πῶ πῶς ἡ ὁδία του καὶ ἡ φήμη του μοιάζουν μὲ τὸν ἥχο τοῦ τυμπάνου, ποὺ κάνει τόσουν κρότο μὰ εἶναι ἀδειανό.

"Ἔστειλε λοιπὸν δὲ Σουλτάνος τῶν Ρωμηῶν ἓντες ταχυδρόδο στὸ Χατάμ, μαζὶ μὲ δέκα στρατιῶτες.

"Ἡ μικρὴ συνοδεία πέρασε βουνὰ καὶ λαγκάδια καὶ τέλος, πεθαμένοι ἀπὸ τὴν κούρασι, φτάσανε στὴν κατοικία τοῦ Χατάμ. Ο Χατάμ Τάῦ ἔδωσεν ἀμέσως διαταγὴ στὸν ὑπήρχετον νὰ σφάξουν τὸ καλό του ἄλογο καὶ νὰ ἔτοιμάσουν φαγητὸ γιὰ τὸν ἔστοντας του. "Ολὴ τῇ νύχτα τὸν περιποιότανε ὁ ἴδιος καὶ μὲ καλὴ καρδιὰ γέμιζε τὰ πιάτα τους μὲ φαγητὸ καὶ τὰ ποτήρια τους κρασί.

Τὸ πρωῖ δὲ ταχυδρόδος ἀνάφερε τὸ σκοπὸ τοῦ ταξειδιοῦ του. "Ο Χατάμ, μὲ μάτια βουρκωμένα, δάγκωνε σὰν τρελλὸς τὸ χέρια του, διο μιλοῦσε ὁ ξένος. "Οταν τέλειωσε τοῦ εἶπε:

— Εὔγενικὲ καὶ ἀφρωτωμένες ὑπηρέτη! Γιατί ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔφτασες δὲ μούπες ποιὰ ἦταν ἡ ἀποστολή σου; Τὸ μοναδικὸ αὐτὸ τῷ σφαξαὶ γιὰ τιμῆ σου. Τὰ λιβάδια μου ἔχουν πλημμυρίσει ἀπὸ τῆς βροχῆς καὶ εἶναι ἀποκλει-

σμένες ἡ στάνες καὶ οἱ βοσκότοποι μου. Μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ στείλω γιὰ σφαχτό. Δὲν εἶχα ἔδω παρὰ αὐτὸ τὸ ἄλογο, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σᾶς ἀφῆσω νὰ πενάνετε ἀπὸ τὴν πεῖνα. Λίγο μὲ ἔνοιαζε γιὰ αὐτὸ τὸ ζῶ, διο καὶ ἀν ἦταν θαυμαστὸ καὶ ἀγαπητό μου. "Ἐφτανε ἡ φήμη μου νὰ μὴ θαυμάσω.

Καὶ ὁ Χατάμ Τάῦ γέμισε τοὺς ἔστοντας μὲ ἀφθονανά δῶρα, ἀτίμητα, ποὺ κείνοι μείνανε ἀποφημένοι.

Μ' ἀκούσατε καὶ τοῦτο τὸ ἄλλο χαρακτηριστικὸ τῆς ζωῆς τοῦ Χατάμ;

"Η γενναιοδωρία καθποιον βασιλῆ τῆς Γέμενης ἦταν ξακουστή. Οἱ ὑπήκοοι του τὸν εἶχαν ὄνομάσει «ἡ Εὐεργετικὴ Βροχή». Ἀλήθεια, ἀπὸ τὰ χέρια του ἔρρεε ὀκατάπαυτα τὸ χρυσάφι σὰ βροχή. Ὁμως, δὲ μονάρχης τοῦτος εἶχεν ἔνα ἐλάττωμα. Κάθε φορὰ ποὺ ἔκανε τὸ δόνομα τοῦ Χατάμ Τάῦ, κατσούφιαζε καὶ τὸν ἔπιανε φοβερὸς θυμός. Καὶ φώναζε:

— Πότε θὰ πάψουν πιὰ νὰ μοῦ ἀναφέρουν αὐτὸν τὸν ψευτοβασιλῆ, ποὺ δὲν ἔχει οὔτε βασιλεῖο οὔτε πλούτη, σὰν τὰ δικά μου;

Μιὰ μέρα δὲ βασιλῆς προσκάλεσε τοὺς φίλους του σὲ τραπέζι. Πάνου στὸ συμπόσιο, κάλποις ἀπὸ τοὺς καλεσμένους ἀνάφρες, μὲ μεγάλο σεβασμό, τὸ δόνομα τοῦ Χατάμ Τάῦ. Φρένιασε δὲ βασιλῆς. Ἡταν ἀδύνατο νὰ συγκρατήσῃ τὴ μανιακὴν ὄργη του κείνο τὸ βράδυ. Τὴν ἴδια ὥρα, διάταξε ἔνα ἀπὸ τοὺς φρουρούς του νὰ πάγι νὰ σκοτώσῃ τὸν ἀντίπαλο του.

Οταν ἔφτασε στὴν Μπέν-Ἐλ-Τάϊ δὲ στρατιώτης, παρατήρησε ἔνα γέροντα μὲ εὐγενικὴ μορφὴ καὶ μὲ τρόπους ταπεινούς, ποὺ τοῦ πρόσφερε φιλοξενία γιὰ τὴ νύχτα. Καὶ ὅταν ἤμερωσεν, δὲ γέρος τὸν ἔβιαζε, μὲ χίλια παρακαλία, νὰ μείνῃ ἀκόμη καὶ νὰ δεχθῇ δλίγες μέρες τὴ φιλοξενία του.

Δὲν μπορῶ, ἀποκρίθηκεν δὲ στρατιώτης, νὰ μείνω περισσότερο. Σὲ εὐχαριστῶ, μὰ ἔχω νὰ ἐκτελέσω μιὰ διαταγὴ τοῦ βασιλῆ τῆς Γέμενης καὶ βιάζομαι.

— "Οπως θέλεις, εἰπὲ δὲ γέρος. Μ' ἀν ἔχῃς τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ πῆς ποιὰ εἶνε ἡ ἀποστολή, καὶ θαρρεῖς πῶς μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω, εἶμαι διος δικός σου.

— Τότε, πρόσεξε τί θὰ σου πῶ. Θὰ ξέρης, βέβαια, κάποιο Χατάμ, ποὺ ἡ σοφία καὶ ἡ καλὴ καρδιά του εἶνε ξακουστὴ στὸν κόσμο. Δὲν έχω ποιὸς δὲ λόγος, μὰ δὲ βασιλῆς καὶ κύριος μου μὲ διάταξε νὰ τοῦ πάω τὴν κεφαλή του. "Αν γνωρίζεις ποὺ μπορῶ νὰ τόνε βρῶ, κάνε μου τὴ χάρι νὰ μοῦ τὸ πῆς.

Ο εὐγενικὸς Χατάμ γέλασε ησυχα καὶ ἀπάντησε:

— Εγὼ εἶμαι κεῖνος ποὺ ζητάεις. Σύρε τὸ σπάδι σου καὶ πάρε μου τὴν κεφαλή. Δὲν ἔπιθυμω νὺ σὲ δεχθῆ κακά δέκιος σου.

Μὲ βαθειὰ συγκίνηση γονάτισε μπροστά του δὲ ταχυδρόμος καὶ ἀπὸ τὰ μάτια του βρύσεις τὰ δάκρυα ἔτρεξαν. "Υστερα φίλησε τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια τοῦ Χατάμ, στόπασε τὸ σπάδι καὶ τὸ τόξο του καὶ εἶπε:

— Ούτε μὲ μυροβόλο δόδο εἰμὶ δξιος νὰ σὲ ἔγγισω ἔγω! . . .

Αγκάλιασε γιὰ τελευταία φορὰ τὸ γέρο καὶ ἔφυγε πίσω γιὰ τὴ Γέμενη.

Οταν τὸν εἶδε δὲ βασιλῆς, ἐννόησε πῶς ἡ διαταγὴ του δὲν ἐκτελέστηκε.

— Γιατί, τοῦ εἶπε, στὴ σέλλα σου δὲ βλέπω κρεμασμένο τὸ κεφάλι τοῦ Χατάμ; Σὲ ἀνάγκασε νὰ μονομαχήσετε καὶ σὲ νίκησε;

Ο στρατιώτης ἐπροσκύνησε καὶ ἀπήντησε:

— Ω ἀφέντη μου καὶ τῆς ζωῆς μου κύριε! Είδα τὸν Χατάμ. Ναί, νικήθηκα, μὲ ἀπὸ τὴν καλωσύνη καὶ τὴν ἡμεράδα του!

Καὶ διηγήθηκε τὴ θαυμασία ιστορία ποὺ γνωρίζετε.

Ο βασιλῆς ἐνθουσιάστηκε. "Εδωσε στὸ φρουρό του μιὰ σακούνλα μὲ φλουριά καὶ ἔνα βαθμὸ μεγαλείτερο καὶ εἶπε δυνατά:

— "Ω! Ναί! Αξίζει δὲ Χατάμ τοὺς ἐπαίνους καὶ τὸ θαυμασμὸ ποὺ τοῦ ἀπονέμουν.

· Απὸ τὸ Αραβικό

K. ΤΡΙΚΟΓΛΙΔΗΣ

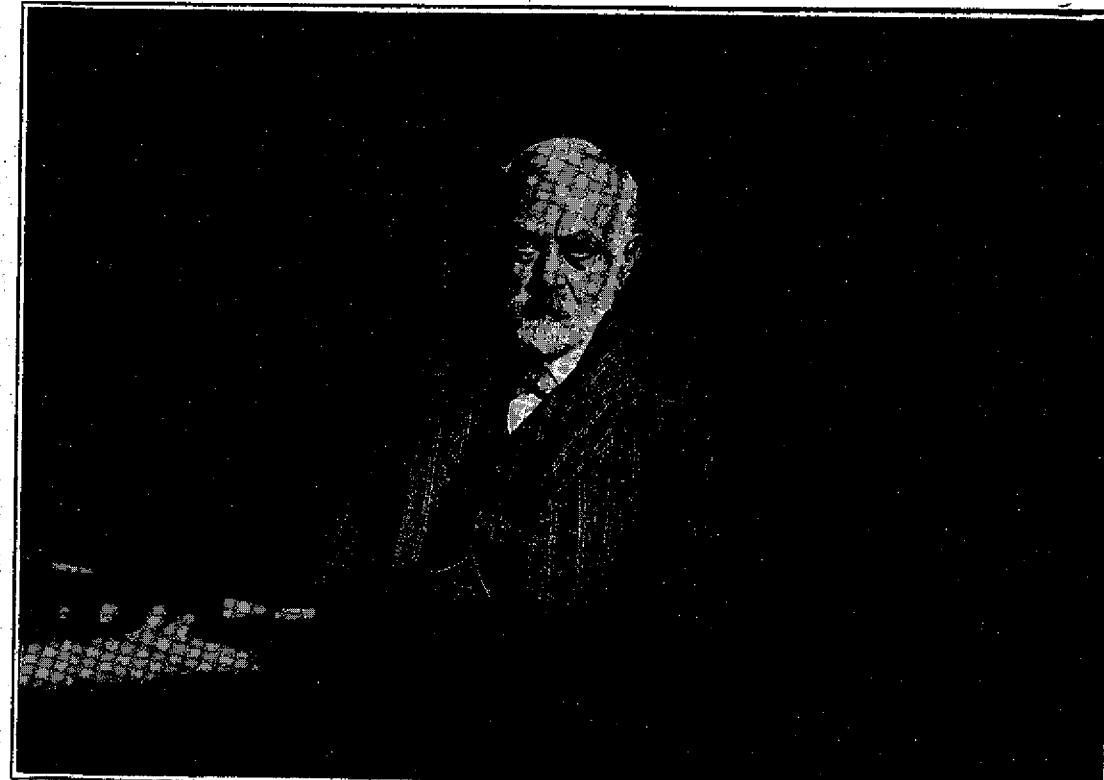

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΜΑ

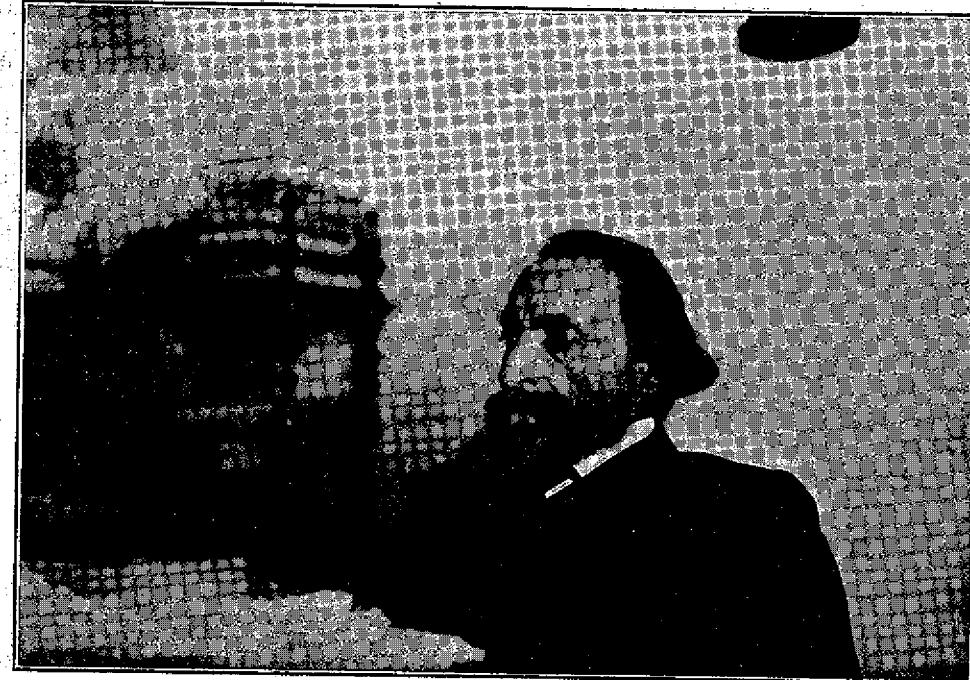
"Ισοιώσε δέ κάμπος μιὰ ὑγρὰ πτοὺ τριγύνω χεύθη, ἢ καταχνά πατέσθης καὶ ἐσκέπασε τὴ γῆ, τὰ λουλούδια ἐχλεύωσαν, τοῦ γκιώνη ἡ γλώσσα ἐλύθη, καὶ τῶν πουλιών ἐσώπασε ἡ ὄλγυληνα φωνή . . .

Μόλις ἡ δύνασι φαίνεται στὸ βάθος φωτισμένη . . . πέρα στὴ μάνδρα ἐστίναξε τὰ πρόσωπα δὲ βοσκός, ἢ τὸ δρομάκιον οἱ ἄνθρωποι περιοῦνται κουρασμένοι καὶ στὴν παλίσια ἐφάνηκε ὁχρὸ τὸ πρότο φῶν . . .

B. ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Ο ΣΟΥΡΗΣ

KNOYT ΑΜΣΟΥΝ

Α Λ Η Τ Ε Ι Α

ΔΙΗΓΗΜΑ

* Συνέχεια από το όπ' άριθ. 322 τεύχος *

Δημήτρην πρόστιγα σπίτι ποῦ ἐνοίκιαζε δωμάτια, τοῦ δποίου εἶχα Ἰδη σήμερα τὴν ἐπιγραφήν, καὶ ἡθέλησα νὰ βρῶ ἔνα ιρεβάτι. Καθ' ὅδον αἰσθανόμην βαθυηδόν περισσότερον εὐχαριστημένον τὸν ἑαυτόν μου, διότι δὲν ἔμοινα τὰ χέρια μου μὲ τὸ κλαπέν χρῆμα. Τί ἡδονὴ εἶνε ὡς τόσον νὰ ζῇ κανεὶς ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον θανατάτη καθαρὸς καὶ ἀσπιλος! ἐσκέφθην καὶ ἐκφύγασα ἀπὸ εὐχαριστησιν. Καὶ θέλω καλύτερα νὰ είμαι φτωχὸς καὶ παληγάνθρωπος γιὰ τοὺς ἄλλους ἔως τὴν τελευταῖα σταγόνα τοῦ αἰματός μου.

Καὶ δταν ἐφθασα εἰς τὸ σπίτι ποῦ ἐνοίκιαζε δωμάτια ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω κάτω εἰς τὰς ξυλίνους ἀποθήκας καὶ νὰ κοψθῶ κομμάτια δωρεάν. Εἶχα μονάχα τὰ δυὸ δολλάρια ἀκόμη καὶ ἥθελα εὐχαριστίας ἥδγόραξά διὰ τὴν Ἀλίκην Ρόδιτερος ἔνα χρυσὸν κορδυλοφόρον, τὸν δποίου εἶχα Ἰδη εἰς τὸ παράθυρον ἐνδε χρυσοχόρον.

VII

«Ἐνόμισα, δτι θὰ ἔμερες μὲ τὸν σύντροφόν σου εἰς τὴν ἀνάτολήν», εἶπεν δὲν ερωταστής τοῦ κτήματος Ρόδιτερος, δταν ἐπέστρεψε. «Μοῦ ἀρέσει, διότι ἐτήρησες τὸν λόγον σόν».

«Ἀλλ᾽ εἶτα δι τὸν ἔγγριζα σήμερα», ἀπήγνητσα. «Οσον ἀφορᾷ τὸν σύντροφόν μου, δυσαρεστηθήκαμεν δὲν ἔνας ἀπὸ τὸν ἄλλον καὶ ἔχωρισαμεν, δὲν ἥθελα νὰ ἔμενα μαζὶ του».

«Μ' αντά τὰ παπούτσια θὰ πρωθσης, δταν θὰ κάθεσαι στὸ ἀλέτρι.» Επρεπε νάγόραζες ἔνα ζευγάρι καινούργια παπούτσια, τώρα ποῦ ήσουντα εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶχες χρήματα, εἶπεν δὲν μποτερ Ρόδιτερος.

ΟΙ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΕΣ

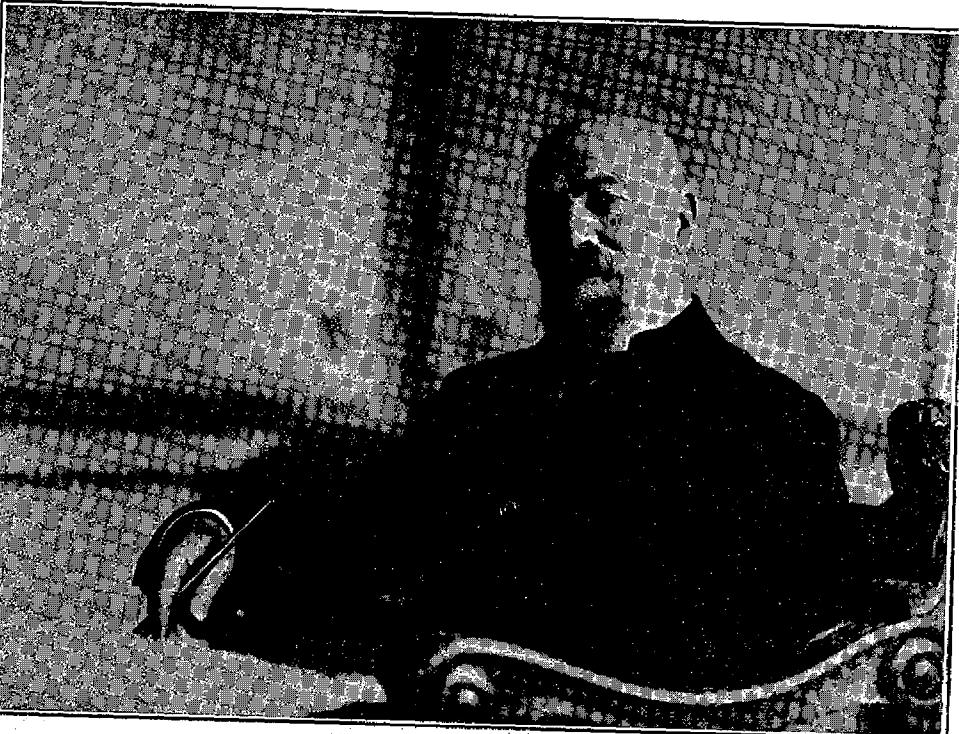
ΜΠΑΜΠΙΝΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

ΠΡΟΣΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΩΝ ΔΡΑΜΑΤ. ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

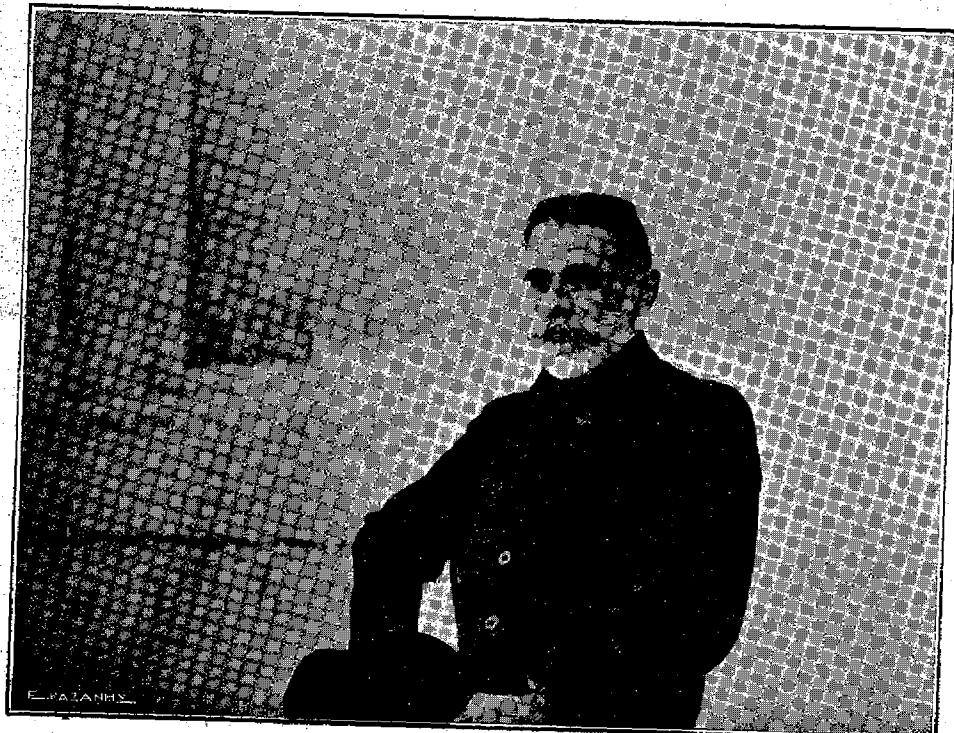
«Ἀλικη, δταν ἔγνωσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν δοκιμήν. «Μεταχειρίσου τοῦκαλά!»

«Θὰ τὸ μεταχειρισθῶ, μίς», ἀπήντησα.
Προσσέθεσα μίς, ώσδαν νὰ ἡτο κυρίας ἀλλως ἔται δὲν ωμιλούσαμεν εἰς τὸ κτῆμα.

Πολὺν καιρὸν δὲν ἔμελλον νὰ ἐκοστοῦσα τὸ ζευγάρι τῆς Ἀλίκης. Μίαν ἡμέραν τὸ ἔνα ἀπὸ τὰ ἄλλα τοῦ Γερμανοῦ ἔπεος καὶ ἐψόφησεν ἀπὸ εἰλεὸν καὶ ὁ Φορετ ἐδήλωσεν δτι ἥθελε νὰ ἔπαιρε τὸ δικό μου ζευγάρι. Τοῦ ἀντεστάθη, καὶ ὁ γέρος Ρόδιτερος ἐπίσης ἡτο μὲ τὸ μέρος μου ἀλλ' ἡ

ΑΡΙΣΤ. ΠΡΟΒΕΛΕΡΓΙΟΣ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ε. ΚΑΖΑΝΗΣ

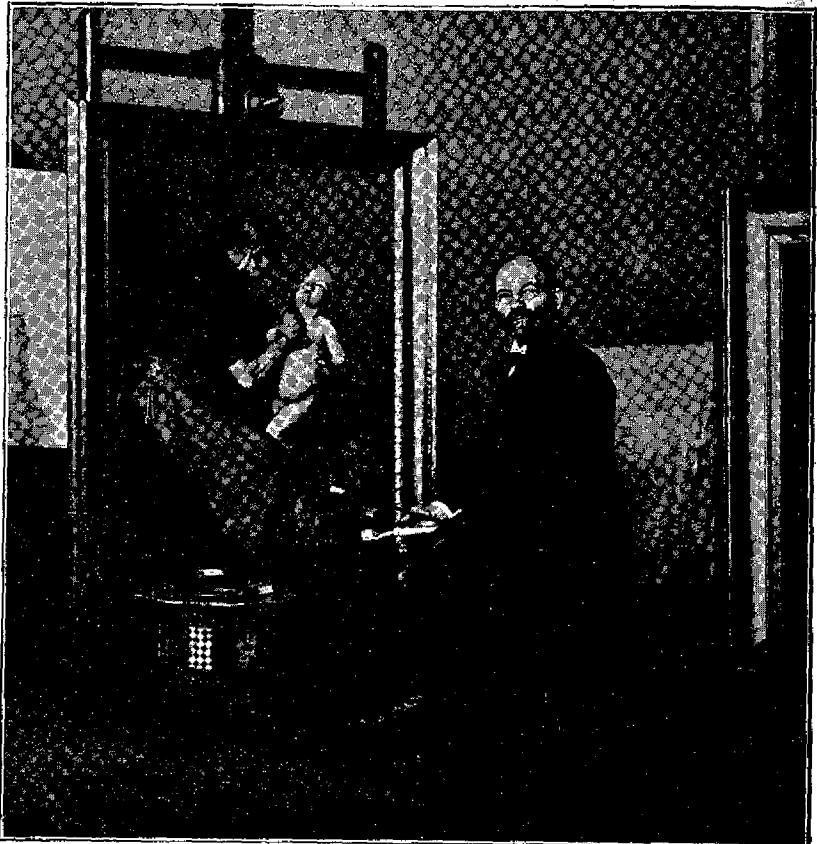
Άλινη κι' δ Φρέντ μᾶς ἐνίκησαν. Τὸ πρῶτον δ Φρέντ ἔξυπνησεν ἐνωφύτερα ἀπὸ τὸ σύνηθες κι' θιαν ἐπῆγα εἰς τὸν στῖλον, τὸ ζευγάρι μονών ξελιπτόν. Αὐτὸν θὰ ήταν ἀρμετόν για μένον ν' ἄφινα τὸ κτῆμα, ἀλλ' ὁ μίστερος Ρόδιτερς ἐπει νὰ μὴ μοῦ ἔκαψεν διόλουν ἐντύπωσιν αὐτό, ἀλλὰ νὰ ἐδιάλεγα ένα ἄλλο ζευγάρι. Κ' ἐζήτησα ἕνα νέον ζευγάρι, τὸ δποῖον τὸ διλυγότερον ἥτο τούσον καλὸν δπως τὸ πρῶτον καὶ εἶχε μεγαλύτερην ἀντοχήν.² Επειδὴ δὲ ἐτάξα καλὰ τὰ ζῷά μου καὶ ἔπλενα τὸ κεφάλι των, καὶ τὸ βράδυ καὶ τὸ πρῶτον τὰ ἔνστριζα, κατώθισα γληγαρα τὰ προστερόδων ἀνοικτά τὸν Φρέντ εἰς τὸ δρυγωμα.

Τὴν πρώτην ἑβδομάδα ἐπέρασα εἰς τὸ κτῆμα μὲ διαφορῇ φόβον, μὴν ἀνεκαλύπτετο ἢ διάρροχες τοῦ παλαιανθρώπου. Γέες καὶ περιεπλεκόμην εἰς τὸ ζυγλημά τουν ἀλλ' ὅταν δύως ἡρθαν εἰς τὸ κτῆμα κι' ἡ δυὸς μικρὸς ἐφημερίδες τῆς πόλεως³ Εἴλιον καὶ δὲν ἀνέφερον τίποτε διὰ τὴν διάρογησιν, ἀνεθέρροησα καὶ δὲν εἶχα πλέον καμίαν ἀνησυχίαν.⁴ Η δὲ Γέες δὲν θὰ εἶχε καμίη καμίαν διάρογησιν εἰς τὸ χρηματοκιβώτιον, ἀλλ' εἶχε κανηθῆ μονάχα ἐνώπιον μον, διὰ νὰ ἔδειχνε τὸ θάρρος τουν, κι' εἶχε ληστεύθη ἢ Τράπεζα, ἀλλ' δὲ Τζάροις δὲν εἶχε τολμήση, χάρω τοῦ ιδίουν αὐτοῦ συμφέροντος, νὰ καταγγείλῃ τὸ γεγονός. Κατόπιν έμαθα, δτι δὲ Τζάροις ήταν νίδος τοῦ πλονούν μυλωθροῦ τῆς πόλεως, ὥστε δυνατὸν βέβαια νὰ κατέβαλεν δ πατέρας του τὸ ἔλλειμμα.

Ο Φρέντ μὲ υπεσκέλετο πάθε μέρα προκαμένον περὶ τῆς Άλικης. Μποροῦσα νὰ ἔκαψε διπλα, πάντα ενδιάπετο μπροστά μον καὶ ἐνικούσεν. Ήδη, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ, εἶχε θερίση καλά κι' ἀστολίζετο περιοστέρερον ἀπὸ μιᾶς τοὺς ἄλλους, κι' ὅταν ἐπῆγανε γιὰ τὸ γεῦμα ἔμενε πολλὴν ὥραν ἐκεῖ καὶ ἔκαψε τὴν χωρίστραν τῶν ξανθῶν μαλλιῶν τουν.⁵ Εγνωχλεῖτο διότι εἶχε χάση τὸ ἔνα σκυλόδοντό τουν ν' ἀφαίνετο ἡ

τρύπα, ὅταν ἐγελοῦσε. Τὶ ἐπρεπε, λοιπόν, νὰ ἔλεγα ἐγώ, δ' ὅποιος εἶχα χάση σχεδὸν δλα τὰ μαλλιά μον καὶ εἶχα γίνη σχεδὸν φαλακρὸς εἰς διάστημα ἐνδὸς ἔτονσ.⁶ Έμπός τούτον εἶχα παύση νὰ ξυρίζωμαι, εἶχα ἀφήση τὰ σκληρὰ γέρεια μον νὰ μεγαλωσουν, ἐξ ἄλλου δὲ δηλιος κι' βροχὴς μοῦ εἶχαν ἀφανίση τὰ φρύδια μον. Δὲν μποροῦσα νὰ μετοιηθῶ μὲ τὸν Φρέντ.

² Απ' ἐναντίας, δ' γέρο Ρόδιτερς κι' η γυναίκα

ΓΕΩΡ. ΙΑΚΟΒΙΔΗΣ

ΟΙ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΕΣ

τον μοῦ ἐφέροντο φυλικὰ καὶ μὲ καλομετεγειρό-
ζοτο. Συχρά συντέβαινε νὰ μοῦ ἔλεγε στὸ τραπέζι
ἡ μίσιας Ρόδιτερς, δτι ἐπρεπε νὰ ἔτρωγα περισ-
σότερον ποντίγγα κι' γλύκισμα.⁷ Απὸ καιρὸν εἰς
καιρὸν μὲ δρωτοῦσε μὲ ἐνδιαφέρον τὶ συνήθεια
ήτο γι' αὐτὸν καὶ γιὰ κεῖνο εἰς τὴν πατούδα μον,
ἀλλὰ τὸν Φρέντ δὲν τὸν δρωτοῦσε, διότι εἶχε γε-
νηθῆ εἰς τὴν Αμερική, καὶ μάλιστα εἰς τὸ Φάρ-
γον, καὶ ἐπομένως ήταν ἀπὸ τὸν τόπον.

³ Εγα πρωτὶ δηλιος κι' Αλινη εἶχε στολισθῆ.⁴ Ενόμισα,
δτι ήθελε νὰ ἐπῆγανε εἰς τὴν πόλιν καὶ κατέ-

Η ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΩΝ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΑΥΠΤΑΣ

ΟΙ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΕΣ

ΣΠΥΡ. ΣΑΜΑΡΑΣ

βαλα προσπαθείας νά μου ἐπειρέπετο νά την ώδηγοντας ἔκει μὲ τὸ ἀμάξιν ἀλλ ἀπεδείχθη, διὶς ἀπλῶς ἦταν Κυριακὴ καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν λόγον εἶχε στολισθῆ. Ἐπῆγα εἰς τὴν ἐργασίαν μου καὶ σήμερα ὅπως χθὲς καὶ δὲν τὸ ἐσκέφθημα πλέον ἀλλα μετὰ μίαν στιγμὴν βλέπω την Ἀλίκην νά πηγατῇ μὲ δόλο τὸ λοῦσο τῆς ἀπέραντο στὸν Φρέντην καὶ νά τοῦ κάρη ἐπισκεψιν, πολὺ ἔξω εἰς τὸ λιβάδι. Καὶ σὲ μέρα δὲν ἥρθεν.

Ἐτοι περγοῦσε ἡ μέρα μὲ τὴν ἡμέραν. Λέν
ἔκανα κανέν τῆμα πρὸς τὴν Ἀλίκην, ἀν καὶ δχι
μύνον τὴν ἔλεγα μίς, ἀλλα καὶ ἡμοννα πολὺ πε-
ριποιητικὸς πρὸς αὐτήν. Ο Φρέντης ἡτο πολὺ φυ-
σικώτερος ἀπὸ μένα καὶ δὲν ὑπεκρίγετο διόλον.
Θὰ ἴδης, παραμεγαλώνεις τὴν ὑπόθεσιν! ἐσκε-
πόμην ὁ ἴδιος. Ἀλλα τώρα πιὰ εἶχα κακοουνη-
θίση τὴν Ἀλίκην, καὶ δταν ἐπανδα νά τὴν
λέω μίς καὶ τὴν ἔλεγα ἀπλῶς Ἀλίκην, τὸ ἐθεω-
ρησεν αὐτὸ ὡς ἐνόχλησιν ἐκ μέρους μου καὶ δὲν
μου ἀπαντοῦσε.

Μίαν ἡμέραν ἔκαμα ἔνα τέχνασμα, τὸ δοῖον
εἶχα σκεψθῆ. Πολύνωρος βροχὴ καταγίδος κατέ-
στησεν ἀδύνατον τὸ δρόγωμα γ' αὐτὸ ἐξεζέγαμε
τὰ ζῆδα κ' ἐγνούσαμεν εἰς τὴν ἐπανδιν. Δὲν εἶχα
δεντερον σακκάκι ν ἀλλάξω, ἀλλ ἐφόρεσα ἔνα
στεγρὸν ὑποκάμπον κ' ἐκάθισα χωρὶς σακκάκι
εἰς τὸ δωμάτιον τῆς οἰκογενείας, δπον ἔκαμε ζέ-
στην. Ἐκεῖ ἀρχισα νά γράφω μερικὰ γράμματα
ἡθελα νά δεξιω τὴν μεγάλην ἐπιτηδειότητα τῆς
πέννας μου κ' ἐχρησιμοποίησα τὸν χρυσὸν κον-
δυλοφόρον, ωσάν νά ἡμοννα συνηθισμένος εἰς
τὴν χρήσιν του.

«Ποτὲ ἀκόμη δὲν εἶδα ἔνα ἄνθρωπον νά ξέρῃ
νά γράφῃ ἔτοι!» εἶπεν ἡ μίσις Ρόδιζερς ἐκ-
πληκτή.

«Η Ἀλίκη μου ἔρριξεν ἀκούσιως μίαν ματάγ
κι ὁ Φρέντης ἐκάθητο ἔκει καὶ μαζί του μιλοῦσεν
ἐκείνη.

«Γράφεις μὲ χρυσὸν κονδυλοφόρον;» ἡρώησε.
«Τὸν βούλευτε ὀμοσφόρον;» ἡρώησα.

«Βέβαια.

«Μπορεῖτε νά τὸν πάρετε εὐχαρίστως, μίς»,
εἶπα καὶ τῆς τὸν προσέφερα.

«Ἐγώ; Δὲν τὸν θέλω», ἀπήγιτος ξηρά. «Ἀλλα
ἐπιλήπτομαι νά γράψῃς μ' ἔνα τόσον ἀποικιόν κον-
δυλοφόρον!»

«Γράφει κανεὶς μ' δι λί ἔχει». Περαιτέρω παρε-
τήρησα, διὶς εἶχα λάβη ἀντὸν τὸν κονδυλοφόρον
ἀπὸ κάποιον καὶ τὸ εἶπα κατὰ τρόπον ὅστε νά
ἐνδύμιζεν, διὶς μοῦ τὸν εἶχε χαρίση ἔνα κοστοῖ. «Ἀλλα κι' αὐτὸ δὲν τῆς ἔκαμε καμίαν ἐπιτίπω-
σιν. Καὶ δὲν κατώρθωσα νά τῆς δώσω τὸν κον-
δυλοφόρον, ἀν καὶ εἶχα κάμη ἔνα τέχνασμα.

Ἐπέρασα ἔτοι ἀρκετὸν καιρὸν σκεπτόμενος καὶ

ἐφεύρισκα ἔνα σχέδιον μετὰ τὸ ἄλλο. Ἐπὶ μίαν
διλόκησην ἔβδομάδα ἐπεχείρησα νά κάμω τὸν
σιωπηλὸν καὶ τὸν ἐπιφυλακτικόν, διὰ νά τῆς ἐκ-
νοῦσα τὸν γνωμένον οίκτον, μίαν διλόκη-
σην ἔβδομάδα ἡμοννα εὐθύμιος κ' ἐπεχείρησα νά
διαπρέψω μὲ γοργάς καὶ ἐπινυχεῖς ἀπαντήσεις.
«Η Ἀλίκη εἶπε μονάχα:

«Πόσον καὶδὸν εἶσαι τώρα εἰς τὴν Ἀμερικήν;
«Περισσότερον ἀπὸ δέξ εἴδηδας δλες δλες»,
ἀπήγιτος. «Έχω ἔρθη ἕδω γιὰ δεύτερη φοράν».

«Καὶ σύ, Φρέντη;»
«Ἐγενήθηκα ἔδω», ἀπήγιτος ὁ Φρέντης.
«Βλέπεις, λοιπόν, τὴν διαφοράν»; μοῦ εἶπεν ἡ
Ἀλίκη.

Διότι αὐτὸ ἡτο τὸ πλέον διακεκριμένον, νά εἶνε
κανεὶς Ἀμερικανὸς ἐκ γενετῆς. Καὶ γ' αὐτὸ μο-
νάχα εἶπε τὸν Φρέντης Φρέντη, διὰ ν' ἀπηχοῦσε
τὸνομά του ἀμερικανικά κ' δχι γερμανικά.

«Κύτταξε τὰ μαλλιά του!» εἶπεν ἡ Ἀλίκη γιὰ
τὰ μαλλιά τοῦ Φρέντης. «Εἶτε σάν χρυσάρι. Τι τὰ
ἔκαμες τὰ δικά σου, Νούτ;

«Τὰ ἔχασα στὸ λιβάδι», εἶπα. «Ἀλλα τώρα
μοῦ φαίνεται σάν ν' ἀρχίζω νά γίνωμαι γερότε-
ρος καὶ σάν νά μοῦ ἔγειραγίαννον».

«Α, α», εἶπεν ἡ Ἀλίκη.

VIII

«Ἀλλ' ἔμελλε νά ἔρθῃ μία ἡμέρα, δπον τὸ διαρρον
μον ἀνυψώθη στὸ ἀλήθεια καὶ διὰ μίαν σύντομην
στιγμὴν ὑπῆρξε ο τικητής εἰς τὸ κτῆμα. Ήταν
ὑπεοήφαντες μέρες.

«Ἐνας μικρὸς ἔγγονος τοῦ Ρόδιζερς ἔλχεν ἔρθη
πρὸς ἐπίσκεψιν τὸν ἔλεγαν Ἑριονήν. Τὸ παιδί
ἦταν συχνὰ μαζὶ μον καὶ μὲ ἀκολονθοῦσσεν ἔξω
εἰς τὸ χωράφι, δπον τὸ ἐπαίροντα επάργω στὸ ἀρ-
ιτρον καὶ τὸ ἀφινα νά δωδηγοῦσε τὰ ἄλογα. Μίαν
ἡμέραν, δταν ἦταν εἰς τὴν ἐπανδιν μαζὶ μὲ τὸν
παπποῦ, τοῦ συνέβη δυστύχημα.

«Ο γέρος κατέβαζε μερικὲς σανίδες ἀπὸ τὴν
σκάλαν μά ἀπ' αὐτὲς τῆς σανίδες ἐλόξενε καὶ τὸ
ἄκον της ἐκτίνησε τὸ παιδί ἐπάνω ἀπὸ τὸ μάτ.

«Ο Ἑριονήν κατέπεσε κι' ἔμεινε σάν ρεκρός ἐκεῖ.

«Ἐπηκολούθησε μεγάλος θόρηκος εἰς τὸ κτῆμα.
«Η Ἀλίκη μ' ἔφωνεξεν, ἐπειδὴ ἐγὼ ἐνδιαθέμην
τὸ κοντά, νά ἐπήγιανα στὴ σιγμή. Ἐξέξεια τὰ
μονιλάρια ἀπὸ τὸ δλεῖον, τὰ ἀφῆκα νά ἐπήγι-
ανταν δπον ἡθελαν κι' ἔτρεξα στὸ σπίτι. «Ἀλλ' ἡ
Ἀλίκη εἶχεν ἀπειθυνθῆ βέβαια πρὸς ἔμενα ἀπὸ
ἀπροσέξιαν, ἐσκέφθη καταπτὸν κι' ἔφωνεξεν καὶ
τὸν Φρέντη, διότι εἶχε περισσότερον ἐμπιστούνην
εἰς αὐτόν. Τὸν παρειάνησε νά ζεψη πολὺ γλή-
γωσα τὸ ἀλόγο στὸ ἀμάξι καὶ νά πάῃ εἰς τὴν
πόλιν νά φρεον ἔτοι γιατρό.

(«Ἐπεται συνέχεια) ... Μετάφ. ΔΗΜ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Αφοῦ δὲν μου τὸ ἔδωσατε θὰ σᾶς κάνω...

ΘΡΥΨΑΛΑ!

* Όσον περισσότερον γνωρίζονται οἱ ἄνθρωποι, τόσον ὀλιγότερα λόγια λέγουν. Αὐτὸς θὰ είναι ὁ λόγος πού και ὁ πατάς εἰς τὰς προσευχὰς του τρώει τὰ λόγια του. Είναι σαν νὰ λέγῃ εἰς τὸν Θεόν: Τὰ γνωρίζετε καὶ τὰ γνωρίζομεν, τὰ εἴταμε δά τόσες φορές!...

* Μὲ δλάς τὰς προσπαθείας, ποῦ καταβάλλονται ἐκατέρωθεν, πάντοτε θὰ ὑπάρχῃ ἀμφισβήτησις εἰς τὰ σύνορα μεταξὺ τοῦ θάρρους καὶ τῆς ἀναιδείας.

* "Οπως τὰ νέα κτίρια, ἔτσι καὶ τὰ νέα κατορθώματα δὲν ἡμιποροῦν νὰ ἐμπνεύσουν τὴν ποιητήν.

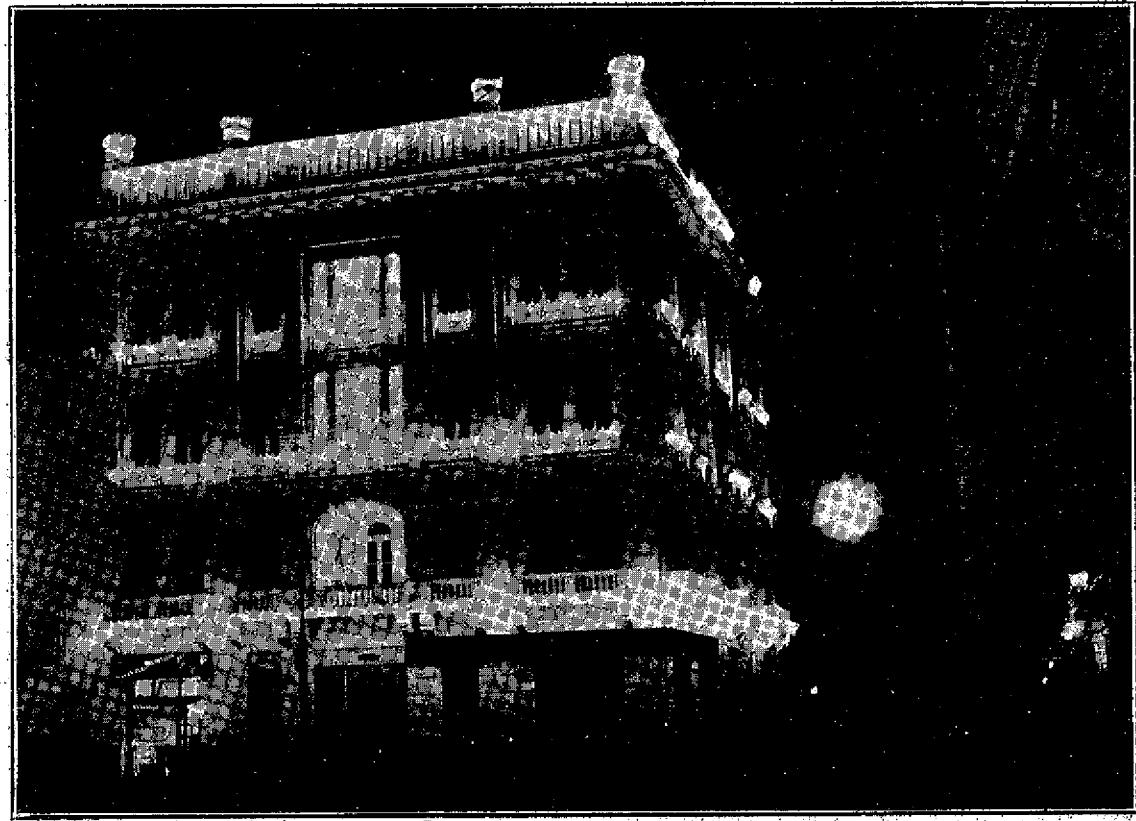
* "Ἐνας μισθίλην ἔλεγεν, ὅτι εἶμενα σοθιροί, δταν διακεδάσσουμεν, ἀνόντοι, δταν θλιβώμεθα, ἀγροί, δταν φωνάζουμεν καὶ ἀηδεῖς, δταν γελούμεν.

* "Ολα τὰ βάσανα τῶν ἄνθρωπων τὰ ἔχουν τὰ ζῆτα, πλὴν τοῦ γλωσσικοῦ ξητήματος.

* Κατήγοροσαν τὸν λαὸν ὃτι δὲν σέβεται πολλὰ πρόγματα, κανεὶς δμας δὲν ἐτόλμησε νὰ μη ἀναγνωρίσῃ ὃτι συναισθάνεται τὴν λεόπτητα τῶν Νεοελλήνων τοῦ δακτύλουν, τοὺς δποίους ἐμβαπτίζει μακαρίως εἰς τὸ ποτῆρι τοῦ γεροῦ ποῦ σοῦ προσφέρει.

* "Ο προστηρῶν χαμηλὰ κατὶ ἐπὶ τέλους ἡμιπορεῖ νὰ εῦρῃ ἢ ἀπὸ κατὶ νὰ παραμερίσῃ, τὸ δποῖον δὲν κατορθῶνει δποίος κυντάζει πάντα ψηλά.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΙΓΑΙΟΝΗΝ * * ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΩΝ *

Τὸ μέγαρον τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκονώνιας ἡλεκτροφώτιστον τὴν γύντα τῆς 1. Ιαγουαλού.

Τὸ τεῦχος τοῦτο, ὡς εἰς τὸ προηγούμενον ἀντιγγείλαμεν, ἔκδιδεται ἐπὶ χάρτου πολὺ κατωτέρας ποιότητος, διότι, λόγῳ τοῦ πολέμου, δὲν κατωρθώθη νὰ φθάσῃ εἰσέτρι ὁ παραγγελθεὶς πρὸ μηνῶν χάρτης τῶν «Παναθηναϊών». Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ ἀναγνῶσται μας θὰ συγχωρήσουν τὴν ἔλλειψιν αὐτῆν, ἔλλειψιν τὴν δποίαν δηρείλομεν εἰς ἀνωτέραν βίαν.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Χειρουργικὸν Ἐγκόλπιον τοῦ Ιατροῦ ἐν ἐποτεραιτείᾳ.— Μὲ ἔνα ἀποραίτητον ἐφόδιον παντὸς Ιατροῦ ἐπλούτισε τὴν πτωχήν μας Ιατρικὴν φιλολογίαν ὁ χειρουργὸς καὶ ἀκούραστος ἐργάτης τῆς Ἐπιστήμης κ. Ιωάννης Κούμαρης. Υπὸ τὸν μετριόφρονα ἀνωτερωτίκλον, παρέγεται εἰς τοὺς Ιατρούς, στρατιωτικούς καὶ μη, πραγματικὸν σύντομον σύγγραμμα χειρουργικῆς, μὲ τὰς τελευταῖς λέξεις τῆς Ἐπιστήμης, τὴν ἀξίαν τοῦ δποίου ἐγγάσται τὸ δνομα τοῦ συγγραφέως.

Καὶ σκέπτεται κανεὶς, ὅτι ἐκάμαρεν δύο πολέμους καὶ οἱ ιελεῖστοι τῶν Ιατρῶν μας δὲν είχον τὸ παραμικρότερον βοήθημα στὴν δουλεία τους, καὶ μάλιστα χειρουργικόν, δπως ἀναμφιβόλως εἰς πολλὰς περιστάσεις οἱ μόνιμοι καὶ ἐφεδροὶ ὑγειονομοὶ Ιατροὶ μας, κατὰ τὴν προσπάθειαν τῆς ἐπιληφώσεως τοῦ καθήκοντός των εύδυνειδήτως.

Αἱ υπὸ τοῦ ἐγκρατοῦν περὶ τὴν ἀναδίησιν τῶν ἀρχαῖων κειμένων κ. Μ. Στεφανίδην δημοσιεύσισαν ἔσχάτως «Συμβολαὶ εἰς τὴν Ιστορίαν τῶν Φυσικῶν Επιστημῶν καὶ ίδιως τῆς Χυμελας», δίδουν μίαν

είκονα τοῦ πλούτου τῶν γνώσεων τῶν παλαιότερων γενεῶν ἐν ταῖς φυσικαῖς ἐπιστήμαις καθόλου. Εἶναι θιασέρως εὐχάριστος ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτὴ ἔργασία, γενομένη παρ' Ἑλλήνων, ἀφοῦ καὶ ἐλληνικαὶ εἶναι κυρίως αἱ πηγαὶ τῶν ἐπιστημῶν τούτων. Ἀξιούστατος δὲ ἡ μελέτη αὐτῶν παρὰ τῶν ἐρευνητῶν, ἀφοῦ, κατὰ τὸν Ἰπποκράτην, « . . . καὶ τὰ λοιπὰ εἰρεθῆσται, ἢν τις ικανὸς τε ὁν καὶ τὰ εὑρημένα εἰδὼς ἐκ τούτων δρᾶμενος ξητέῃ».

*

ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

Ἐλα μικρή, μὲ τὰ κατάξαθα μαλλιά,
βάλε τὴν μάσκα σου καὶ κρύψε τὸ κεφάλι,
κρύψε δος σούδωσα στὰ μάγνηλα φύλια,
καὶ λάμε μοραχοὶ στὸ καρναβάλι.

Μονάχοι θὰ γρύσουμε ἀγκαλιά
στὸ καρναβάλι, μέσσα ποῦχει ἀρχίσει,
καὶ μεθουσάνει ἀπὸ κρασὶ καὶ ἀπὸ φύλια
θὰ τοκώσουμε καὶ οἱ δύο διπλὸι μεθνοί.

Ἐλα μικρή, δὲ καιρὸς περνή γοργά,
καὶ φεύγουντες τὰ χρόνια μας γυμάτα,
ἴλα, —σὲ λίγο ἀκόμα θ' ἀν' ἀργά,
δύο φορὲς δὲν ἔρχονται τὰ νεάτα.

ΠΑΡΑΦΡΑΝ

*

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Εἰς τὸν γράφαντας διὰ τὸν Δραματικὸν Διαγωνισμόν, ἀπαντῶμεν συνοικιῶς, διορθώνοντες τὸν ὄρος οἱ ὅποιοι ἀδημοσιεύθησαν εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος:

Ἡ προθεσμία τάσσεται μέχρι 1 Μαΐου 1915. Οἱ αποστέλλων μέχρι τῆς προθεσμίας ταῦτης ἔργον, πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸν Διαγωνισμὸν εἶναι ὑποχρεωμένος· ἡ ἀποστέλλῃ καὶ δραμάτας μὲν 16 ἀν κατοικῇ ἐν Ἑλλάδi, δραμάτας δὲ 20 ἀν ἐν τῷ ἔξωτερῳ. Γά τοι χρήματα αὐτά εἰτε βροβευθῆ ἔλει ὅχι, δὰ χρησιμεύσουν πάσι ἐγγραφῇ ὁ ἀποστολεὺς συνδρομῆτης ἀπὸ τῆς 1 Μαΐου 1915. Οὕτω τὸν μὲν βροβευθησόμενος δὰ ἔγγραφη τὸ γραφεῖον διοτί δὰ γνωρίῃ τὸ ὄνομά των, οἱ δὲ μὴ βροβευθησόμενοι δὰ ἔχουν τὴν καλούσην γάρ γράφουν εἰς τὰ «Παναθήναια», διπλὰς στέλλεται τὸ τεύχος εἰς τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν ποῦ δρέσσουν, ὑπογραφόμενοι μὲ τὸ ψειδώνυμον ἢ τὸ οὔτον, τὸ ὅποιον τοὺς ἔχοντος διὰ τὴν ἀποστολὴν τὸν ἔργον καὶ τῆς ἐκ δραγμῶν 16 ἢ 20 καταβολῆς.

*K*όριον N. X. Ἐνταῦθα. Ἀπὸ τὰ ποιήματά σας, ἥθελαμεν νὰ δημοσιεύσωμεν ἀποσπάσματα, τὰ ὅποια εἶναι πράγματα πολὺ πολά· ὡς σύνολον ὅμως νομίζομεν διὰ ἔχουν ὅμιτριας, τὰς ὅποιας λυπούμενα διότι δὲν ἔχομεν τὸ θάρρος νὰ συγχωρήσωμεν. Θραικότατον εἶναι τὸ δεύτερον τῆς «Φίλημενης»:

K' εἶναι τὸ ὄπιν τῆς 'ψηλά'
μὰ δ' γειδεῖ, ποῦ κάτω περπατᾷ,
κάπει γὰρ ακάλα τὴν καρδά
καὶ πάει πρυγχεῖ καὶ τὴν φιλάς...

«Χρονογράφον», Πειραιᾶ. Μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν. — *Kόριον N. K.* Χανιά. Στειλάτε συνδρομάς. Εὐχαριστῶ. — *Kόριον M. P.* Ενταῦθα. Εὔχετε δίκαιοιν. Ἡ δισανολογία εἶναι μεγάλη μεταξὺ τῆς τιμῆς τοῦ τεύχους καὶ τοῦ ποσοῦ τῆς συνδρομῆς, ἀλλ' ἐτέθη ἀκριβῶς, ἵνα δὲ ἀγοραστής ενδεῖ ἡ δύν τεύχων προτι-

μῆση νὰ ἔγγραφῇ συνδρομῆτης διὰ τὰ «Παναθήναια» τὸν ἐνδιαφέροντα. — *Kόριον N. P.* δόδος Κανάρη 4. Ἀγνοούμεν διπτή ἡ συνδρομὴ G. Francis Arnold πρέπει νὰ μεταβιβασθῇ εἰς Υμᾶς. Εἶναι εὔκολον νὰ μᾶς τὸ ἔηγησθε μὲ δύο λεξεῖς; .. Δύνος E. Ζωτράφον, «Ἐλληνικὴν ἐπιστροφήν». Ἐνταῦθα. Λυπούμενα διότι κατὰ ἀρχὴν δὲν ἀνταλλάσσομεν τὰ «Παναθήναια». — *Kόριον Aγt. N. M.* Σέρρας. Δυσκολον, πολὺ δύσκολον, τρομακτικῶς δύσκολον. Ἀνεγνώσαμεν τοὺς στίχους ἀλλά δὲν κατωθώσαμεν νὰ πεισθούμεν τὸν ἔαντον μας διὰ ἀπὸ τὴν δημοσίευσιν τῶν θα ὀφελεῖσθε καὶ σεῖς καὶ τὰ «Παναθήναια». — *Kόριον Αγd. Χαραλάμπης, Νεάπολιν.* Σάς εὐχαριστῶ πολὺ ἔστειλα εἰς κυρίαν Becker καὶ κύριον Vassiliki. Ελαβα καὶ Lit. 20. Η κυλινδρικὴ συσκευὴ τῶν «Παναθηναϊών» κατελύθη διὰ βοῆς. — *Kόριον Πολ.* Αλεξίου. Ελαβα δράχ. 16. Κατηγορεῖτε τὰ «Παναθηναϊά» διότι δύο τελευταῖς σελίδαις τῶν μετεχειρίσθησαν εἰς διαφημίσεις. Σεῖς δρως, παλαιά συνδρομήτρια, ἐλαμβάνεται τὰ «Παναθήναια» ἀπό τοῦ μηνός, πολύ, ἀσυγκότως πτωχότερα, χωρὶς ἐκτὸς κειμένου εἰκόνας, χωρὶς ἔγχειμον συνθέσεις, χωρὶς καὶ ὅλην τοσού πλουσιον. Γιώρα τὰ λαμβάνετε διπλα, διότι, χωρὶς νὰ αὐξήσωμεν ξεστα καὶ ἐν μονόλεπτον τὴν συνδρομήν, γινέσησαμεν εἰς τὸ δικταπλάσιον τὰ ἔτησια ἔξοδο τῆς εκδόσεως. Εἶναι παραφροσύνη; Ισως. Ασυνειδησία δρως δὲν εἶναι βέβαια, διπλὰς τὴν φαντάξεσθε, κυρία μου. — *Kόριον Ναύρων,* Λεωφ. Μουνυχίας 108. Πειραιᾶ. Δυσκούμενα διότι εἶναι φυσικῶς ὀδύνατον νὰ ὑποβιβάσσωμεν τὴν συνδρομὴν χάριν ἔκδόσεως φοιτητικῆς. Οὗτε ὁ χάρτης εἶναι δυνατόν νὰ είναι εὐτελής; διότι τότε αἱ εἰδονες ἐκτυπώνονται ἀδιλίως, οὗτε τὰ λοιπά τὸν περιοδικὸν ἔξοδα εἶναι δυνατόν νὰ περικαπώσουν. Εἶναι ἀλλας τε τὸ περιοδικόν μας τὸ εὐδηγητερον, ἀπὸ ὅλα τὰ ἐλληνικὰ περιοδικά. — *Ανταποκριτὴν Ρώμην.* Αποστέλλομεν σήμερα σλέψει. Αἱ τιμαὶ τῶν φωτογραφιῶν ἐν τούτοις μᾶς φαίνονται ἀρρόσιτοι. Λυπούμενα διότι δὲν δυνάμεθα ν' ἀνανεώσωμεν ἐντολήν. Εἰκὼν Χατζῆ δέοντα νὰ τριχωτηθῇ, ὅχι νὰ λιθογραφηθῇ, ποτὲ δὲ μὲ τὸ πασόν αὐτό. Εἰς τὸ σταλέν σχῆμα δέοντα στοιχίῃ 80 φράγκα ὡς cliche, 25 ὡς tirage καὶ 18 ὡς χαρτί ὅχι, ποτὲ 25! Παρακαλῶ διὰ εἶναι μέχρι 150—160 φράγκων δόσσατε ἐντολήν, ἀλλως ἐπιστρέψατε την. — *Kόριον E. Z.* δόδος Πανεπιστημίου. Τὸ κειρόγραφον διὰ ἔφθανε μόλις διὰ τρία τεύχη τῶν «Παναθηναϊών». Συνεπῶς εἶναι μεγάλον, πολὺ μεγάλον. Λυπούμενα διὰ τὴν γνωριμία μας ἀρχίζει μὲ μίαν ἀρνητικήν, τὴν ὅποιαν μᾶς ὑπαγόρευει ἡ ἀνάγκη. Σάς τὸ ἐπιστρέφωμεν ταγυδρομικῶς. — *κ. Λ. M. P. R.* Rue de la Perouse. Καθὼς βλέπετε, έλαβε χρωτὸν δριστικὴ διάλυσις. Εἰς τὸ ἡμιτούρημεν νὰ σύς χρησιμεύσωμεν καὶ τί ἡμερεῖτε νὰ μᾶς χρησιμεύσετε; Εδώ εἶναι ἡ ἀποφίλη, καθὼς θὰ ἔλεγεν ὁ Σακαιστῆρος. Καὶ ἡμεῖς μὲν ἔδω τίποτε, σεῖς δύμας ἔκει εἰς πολλά, δὲν είχατε τὴν διάθεσιν. — *Kόριον Δυνιαρδόπολουν.* Τεργέστην. Λυπούμενα διὰ τὴν μαρτσάνην, διὰ τὰς καὶ διὰ τὴν... Αδστροίαν. — Greek, American News Co. N. Χόρκην. Ἐλάβομεν ἐπιταγὴν φρ. 48. Εὐχαριστοῦμεν. Στέλλομεν τεύχη 25 καὶ συνεχίζομεν οὕτω. Σάς ἔγραψαμεν. — *Κήρυκα.* Χανία. Σάς ἔγραψαμεν. Πώς εἶναι δυνατόν ν' ἀποδώσωμεν τόσοφες ἐκθύμουν ὑποστήσοιξιν; — *Kόριον Στ.* Πειραιάς δύλιον. Χίον. Εὐχαριστεῖ θεριώδες.

